

NORDHORDLAND TINGBOK

nr. 32

1711 - 1712

1711: 1

Jehova Juva

Anno 1711 d/en 13 Novembr/is blev Holdet et extraordinaire ting paa Gaarden Mundahl udj Allenfith schibberede, nærværende eftterskrefvne Laugrettismænd Ole Guttormsen Hanesdal, Jacob Spurcheland, Ole Kleffdal, Ole Knudsen Mitgaard, Thomas Øffstegaard Johannes Øffstegaard, Mons Rasmusen Hoopland och Halver Næsse,

Till huilchen tiid Hans Kongl/ig Mayestetz Constitueret Foget Peder Jensen Smith efter hans till Leensmanden Elluff Mundal udstede befaling daterit Aschelands Tingstue d/en 27 Octobr/is A/nn/o 1711 som for Retten blev oplæst, Hafde Ladet Stevne een bonde Ved nafvn Ole Knudsen boende paa gaarden Tvedt i Allenfith schibberede, saaVellsom och et qvindfolch Sygni Moensdaatter tiennende paa gaarden Sletten samme Stedz formedelst de efter egen tillstaaelse schall Hafve haftt Legemlig omgengelse med Huer andre efter den tiid Ole Tvedts Søn Knud Olsen Wælland med bemelte qvindfolch Hafde aulet et barn, sampt Lars Hoopland, Hans Hoopland, Lars *Erich (Erichsen) Hoopland Christian Miøchisvold, Rasmus Lechnæs och Anders Kaperdal Ole Hilland och Leensmanden Elluff Mundal sampt Lauritz Watne till at bære Vidnisbyrd om bemelte Ole Tvedt och Sygni Mogensdaatters een Huer i særdelished deris friVillig och utvungen tillstaaelse och beKiendelse, Saa Vare och Stevnte Opsiderne paa gaarden Erstad, Baste Jensen och Hans Hustrue Zidselle Hansdatter, Anders Erstad och Hans Hustrue Siri Knudsdaatter, Michel Halversen och Hans Hustrue, Siur Simonsen och hans Hustrue Ingeborg Olsdaatter, till at giøre eedlig forKlaring om det paa gaarden Erstad sig indfundne selfgiorde Spøgelse som nu er befunden at Være een dreng navnlig Stephen Pedersen tiennende Hos Anders Erstad Huor Ved ofvenmelte Handell imellem Ole Tvedt och Sygni Mogensdaatter schall Være Kommen for Liuset. Saa Var och Stevnt Stephen Pedersen, som samme spøgeri Hafde begyndt och anrettet, saaVelsom och Knud Olsen Wælland, som tillforn med qvindfolchet Sygni Moensdaatter har aulet barn,

<Fogden> Peder Jensen Smit producerede først de udj Stifttbefalingsmandens Sted Committerede deris order och befaling daterit Bergen d/en 23 Octobr/is 1711 af indhold at Ole Tvedt och Sygni Moensdaatter efter dend beKiendelse som af qvindfolchet gjort Var

1711: 1b

skulle paagribis, med Videre efter dens indhold som for Retten blev oplæst; Dernest een gienpart af dend forKlaring som af Baste och Anders Erstad d/en 19 Octobr/is 1711 paa Frechou blev gjort, Huilchen Str..? (Strax?) till de Committerede blev indsendt. Endeligen de udj Stifttbefalingsmandens Sted Committerede deris befaling de dato 31 Octobr/is 1711 af indhold at dend dreng navnlig Stephen Pedersen, som det selfgiorde och schol/h/achtig Spøgri Har

anrettet i Lige maade schall arresteris till Videre examen och paafølgende Kiendelse, Samme befaling blef och for Retten oplæst;

Og blef da der nest for Retten fram Kallede Baste och Anders Erstad, och eftter at eeden for dennem Var oplæst, gjorde da først Anders Erstad Hans Corporlig eed och der Ved Lovede at udsige sandhed och intet dølge, och blef da først for Hannem oplæst dend forKlaring som Hand tillige med Baste Erstad gjorde for Fogden paa Frechou d/en 19 Octobr/is sistleden, Huilchen forKlaring Hand beedigede saaledis først at Hand samme forKlaring giort hafver, och at dend, da af dend Constitueret Sorenschrifver eftter Hans och Baste Erstads begier blef opsatt \i hans Stue/ der nest at Hand Har Hørt ald dend *piKen och *belder (bulder) som da blef giort och saaledis sig har tildragit som bemelte forKlaring inneholder, och at det spøgelse som da formeentis saa at Være, men nu er opdaget at Være dend dreng Stephen Pedersen, Har talt alt Huis och saaledis som i forKlaringen Meldis; Der nest forKlarede hand at Hand och hans Hustrue ey har Vist andet fra dend tijd denne dreng begyndte dette spøgeri och indtill Hand det self beKiendte, end det Var et spøgelse och udsending, som alt dette i Hans och Baste Erstads huus gjorde och talte;

Anders Erstad forKlarede eftter tillspørgelse, at hand af eenfoldighed ey Viste andet end dette Var et udbøre och at Hand och Baste Erstad for at blifve det qvit, begyndte noget førend Spøgelset eller drengen Stephen Pedersen begynte at tale, gich ind udj dend bue, som nu siden eftter Fogdens befaling af Lennsmanden Elleff Mundal, Lauritz Tvedt och Anders Erstad er blefven forseiglet och endnu staaer under samme forseigling begyndte at grafve under een *børre som der endnu staaer, och ofven i mulden fandt een deell been, Huilche de formeente Var Mennische been, och der for siden eftter nedgrofv dem udj KirKegaarden Ved Alversunds KirKe, men siden blef da igien opgrafvet och af attestanten och Baste Erstad till Capellanen Her Jonas Lefveret, som dem endnu schall hafve; eftter tillspørgelse forKlarede hand och at beenene Vare gansche smaa, nogle Side been och nogle *leche been ni i tallet, och at Hand Kand Kiende dem igien naar hand seer dem men at der iblant disse been ey Var Ryg been eller Hofvetscholt,

Fogden tilspurte deponenten om hand hafde nogen tanKe till at der i dend boe (bu), Huor Hand och Baste Erstad grov, schulle Være noget ned-

1711: 2

grafvet, Huor till Hand suarede, at Hans Hustrue Var eengang inde udj denne boe, da Hans Hustruis schiørt hengde fast udj noget, och at dette anledigede dem till at grafve der;

Siri Knudsdaatter blef i Lige maade for Retten frem Kallet, och i lige maade afLagde Hindis eed, och forKlarede, at Hun tillige med hindis Mand Har Hørt spøgelset at banKe, *piKe och buldre och som for Hinde Har syntis at buldre nu paa boret i hindis Stue, nu paa Stue Veggen och under tiden paa Veggen udj dend om melte bue och at Hun Har Hørt ald dend tale och beKiendelse som spøgelset som nu *sdiden (siden) eftter er befunden at Være hindis dreng, har sagt och giort om Sygni Mogensdaatter; Men at Hun iche Viste at det Var Hindis dreng Stephen Pedersen, som denne galeschab brugte, førend eftter dend tijd, hand det self beKiendte, och iche Viste andet end det maatte Være een udsending eller udbøre; och at Hindis Mand Anders Erstad och Baste Jensen, som meente at naar de fant beenene af dette udbøre och førde dem derfra Steden, schulle de blefve qvit, begynte først at grafve inde udj hindis Stue men ey noget fant, siden udj forbemelte bue Huor de fant een deell smaa been ni udj talet, med Huilche Baste Erstad Och Hindis Mand Anders gich bort for at nedgrafve dem i KirKe-gaarden, siden eftter blefve de igien opGrafvene baaret Hiem udj *attestanindens Stue och der fra ind till Baste Erstads Stue Huor de till Capellanen blefve Lefverede;

Baste Erstad blef dernest fremKaldet, och eftter Hand hans Corporlig eed Hafde afLagt, forKlarede hand, at Hand tillige med Anders Erstad Har giort dend forKlaring for Fogden Peder

Jensen Smith d/en 19 Octobr/is sistLeden paa gaarden Frechou, som nu for Hannem blef oplæst, der nest at Hand Lige som der udj melt er Har Hørt af det da formeenligt spøgeri at Være passeret i gierning och ord, men iche Hafde nogen tanKe till eller Viste at drengen Stephen Pedersen, som tiente hos Anders Erstad dette Væsen anrettede och fuldbragte førend nu siden eftter det Ved Hans egen beKiendelse er blefven oppedaget, Huorledis der er blefven gravvet udj Anders Erstads bue, Huorledis de de ommelte been fant, Huor mange de Vare, Huorledis de i KirKegaarden blefve nedLagde, siden igien optagen och till Capellanen H/er/r Jonas Lefverede, forKlarede hand i alle maade som Anders Erstad, men Vant (sa) at Hannem syntis de iche at Være mennische been uden eet af dem, till slutning gaf hand tillKiende at ingen af de andre opsidere Var med da disse been blefve funden och i KirKegaarden ned och opgrafven;

Michel Halversen Erstad mødte och for Retten och som de forige Vidner afLagde hans corporlig eed om at Ville Vidne hans Sandhed och intet dølge, och forKlarede at hand intet Hafde hørt till det spøgeri Hos Hans grander Baste och Anders Erstad førend d/en 17 Octobr/is een Løverdags aftten da dette spøgelse, som nu befindis at Være dend

1711: 2b

Dreng Stephen Pedersen da tiennende hos Anders Erstad talte, da Hand Hørde dend sampt tale Ved spørgsmaall och giensvar imellem Baste Erstad och dend røst, som da formeentis at Være et spøgelsis røst och tale, och d/en 18 Octobr/is Søndagen eftter Hørte samme samtale imellem Præstens MedHielper Ole Nielsen Tvedt och bemelte selfgiorde Spøgelse angaaende Sygni, Huilchet alt udj dend forKlaring som Baste och Anders Erstad paa Frechou d/en 19 Octobr/is gjort Hafver och for Retten nu er oplæst \er indført/ och forKlarede Hand at samme tale spørgsmaall och giensuar saaledis som der udj indført er, sandferdeligen scheede, men attestanten beKrefttede at hand iche Hafde nogen tanKe till at denne dreng dette saaledis giorde førend nu det fornemmis af hannem self at Være tillstaaet, Om de op och nedgravne been, Viste hand iche det allerringeste at forKlare.

Siur Simonsen comparerede i Lige maade for Retten, och eftter aflagde eed forKlarede det samme, som Michel Halversen profvet Hafver och sagde sig ey Videre at afvide;

Fogden erachtede iche Baste Erstads, Michel Halversens och Siur Simonsens Hustruers forKlaringer at Være nødig, saasom deris Mænd Har gjort opLysLig forKlaring.

Stephen Pedersen een dreng Liden af Vext och eftter egen forKlaring omtrent 15 á 16 aar gammel, som det spøgeri och galenschab paa gaarden Erstad har anrettet och fuldbragt, och derfor eftter de udj *Stiftbefalings Sted Committerede deris order till Fogden arresteret blef och for Retten *ustoKet och *ubloKet ("ustoKet" - kan tyda: utan fotstokk. "ubloKet" - kanskje noko liknande) fremstillet; Men om endschiønt Hand synis at Hafve opnaaet Hans alders femtende aar, iche dismindre Kunde mand tage ham till eedlig forKlaring, formedelst Hand udj Hans Saligheds Sag synis Være iche saaledis underViist at Hand endnu har gaaet till Alters, men uden eeds foreleggelse Hannem examinerede; Och blef Hand da tillspurt om hand er dend som denne galenschab paa gaarden Erstad har forøfvat, Huor till Hand suarede, at I foraaret Hørte Hand Vell noget piKe och banKe paa Anders Erstads Veeg Hos Hvem hand tiente, och at Hans Huusbonde och Madmoder talte der om, men det scheede iche af ham iche Heller er Ham Vidende Hvem det giorde; Men Joen Soke eller Sanct Hans aftten da Hand Kom gaende paa HiemVegen fra gaarden Ryland, och gich tet forbi Huusene paa gaarden Sletten Huor Sygni Moensdaatter da tiente, Kom Sygni till ham, tog ham Ved armen och gich ned om FæHuset med ham, och sagde at Hun gierne Ville blefven hos Anders Erstad i tienniste och Haftt ham till Echte, men som Hand iche Ville Hafve *Ham (Hun), Villde Hun igien giøre ham fortræd, bad Ham nemlig Comparenten (Komparent = person som møter for retten for å gje forklaring)

derfor at Hand skulle spøge buldre och Larme i Huuset saaledis at Anders Erstad iche skulle faae roe, førend Hand tog hinde i tienniste igien, och tillsagde Ham at naar det scheede, Vilde Hun gifve Ham et par Hose Læster; Huor paa Hand nogen tijd der efter, begynte om aftenen at spille och piKe med fingrene nu paa bordet nu paa Væggen i Stuen Hos hans Huusbonde, men undertiden Var der nogle aftener imellem Hand det ey gjorde; Undertiden

1711: 3

Slog Hand om aftens tiid ned af bordet Huad der paa Stoed, undertiden Løfttede Hand bordet op och *Laaed det falde ned igien, och dend samme aften Sygni Var hendtet ned till Erstad Var hand dend som *røf Huen af hindis Hofvet; Hand blef tillspurt om Hand Var dend der talte och een och anden natt Holt samtale nu med Baste Erstad, nu med {KirKeVerge} Præstens MedHielper Ole Nielsen Tvedt och nu med Sogne Præsten Magister Erich á Mønneken om at Sygni Hafde faaet barn Ved Ole Tvedt och det dræbt, Huor till hand suarede ja; Hand blef tillspurt om Hand der till Var instigeret (Engelsk: Instigate = opphisse, egge) af Sygni eller andre, och Hvad tid hand till saadan och anden tale som Vidnerne har forKlaret at Være passeret, Var tillschyndet, der till hand *svade: (svarede:) at Joen soKe eller Sanct: Hans dags aften da Hun nemlig Sygni Moensdaatter talte {H} med Ham Ved Sletten som før mælt er, Sagde Hun HuorLedis Hun hafde født et pige barn Ved Ole Tvedt i Løen paa *Louen paa gaarden Erstad, Huilchet Hun sagde skulle Være scheet det femtende aar siden, och da Hun Hafde født det fich Hun næste blod, och at Hun bar det Hiem i een bue och qualde det med een liste eller Hosebaand, Lagde det i *synder schiorte och i Samme boe det nedgrof, och begierede af ham at Hand naar hand spøgede skulle hand sige det paa det det Kunde blifve opdaget och hun i denne Verden Kunde lide derfor.

Sygni Moensdaatter Var for Retten tillstede och Vell Vedgich at Hafve talt med Drengen Stephen Pedersen Joen soche aften sist afvigte Ved gaarden Sletten, men fragich at Hafve instigeret ham till det Spøgeri at anrette; Men saa Viit Ole Tvedt angaar, da, efter at Hun af Retten Var foreholdt at det er Lige saa stor Synd at Lyve paa sig self, som at dølgge sin Synd, och tillholt at udsige Sandhed saaledis som Hun for Gud med een god samVigtighed Kand bestaa, tillstaaed Hun friVillig och utvungen at for ellefve aar siden och ey der ofver Har Hun Haftt trende gange LegemLig omgengelse med Ole Knudsen Tvedt, dend første gang i *nysted (naustet) Ved Tvedt, dend anden gang paa Hans boe, och dend tredie gang oven for broen Ved Tvedt i qværne Vejen, och scheede dette udj eet aar om Sommeren; Hun blef tillspurt om der Var Lenge imellem Hver gang Hun saaledis som melt er Hafde omgengelse med Ham, och om Hun iche formedelst saadan omgengelse befant sig fruchtsommelig, det første sagde hun Sig iche at Kunde erindre, men det andet fragich Hun aldelis - benechtete och aldelis at Hun ey som Stephen Pedersen har forKlaret, Har født barn Ved Ole Tvedt Langt mindre det *omKomKommet

Ole Knudsen Tvedt som i Lige maade for Retten Var till stede och tillholdt ey at sige andet paa sig self end Huis (det som) Hand med een god SamVittighed Kand Vide Rett och Sandt at Være, tillstaaed och utvungen och friVilligen at Hand to aar for dend ulyKelig ildebrand i Bergen Har Haftt Legemlig omgengelse med bemelte Sygni Monsdaatter udj hans Nøste Ved Tvedt men iche offtere

1711: 3b

Knud Olsen Wælland frem Kom och for Retten och efter Stevnemaalets indhold forKlarede at Hand i hans ungdom da Hand Var Hiemme hos Hans Fader Ole Tvedt och Sygni Moensdaatter tiende paa Erstad auLede Hand barn med bemelte Sygni, och at hand derfor Staaed aabenbare

schriftt alle Helligens dag inneVærende aar tyfve aar siden.

Afsagt

Formedelst natten tilstunder udsettis Sagen till i morgen, imilLer tid ("till" retta til "tild" = tid) Vill dend boe som paa gaarden Erstad staar under forseigLing och er suspect at noget der udj schall findis nedgrafvet af Rettens middell i nærVærelse af den som dend forseiglet Hafver \saa och af Sygni Monstaatter/ aabnis och efter granschis; Saa Vill och de been, som til Capellanen schall Være Lefveret efter at de tillforn i bemelte bue er funden och siden i KirKegaarden ned \och/ opgrafvet, till eftersiun for Retten fremførís, da siden udj denne Sag schall gaaes Huis Lou och Rett medfører

D/en 14 Novenbr/is dagen nest efter forføyede Fogden Peder Jensen tillige med Sorenschrierveren och de otte Laugrettismænd som forHen ere navngifvne i dagningen till Gaarden Erstad een Miill fra gaarden Mundal beliggende, och efter at boen som befantis forseiglet, Var aabnet, blef alle de steene och Heller som Laae aaben paa gulfvet optagne, der blef och grafvet och flittig och nøye udj dend opKaste muuld efter seet om nogen been eller Kiende tegn till at noget foster der Var nedgrafvet, fantis, men mand fornam ey det aller ringeste

Siden der efter forføyede Rettens Middell sig till Mundal igien, Huor da det <extra>Ordinaire ting och Rett igien blef satt och administreret och paafordrede mand da efter forestaaende forafscheedigelse de been till eftersiun, som Baste och Anders *Erstrad (Erstad) udj forbemelte boe førend dend blef forseiglet Hafde opGrafvet, i KirKegaarden ned och siden igien opgrafvet och till Capellanen till Hammers giæld H/er/r Jonas Lefveret; Mens samme Kiendelse blef ey efterKommet, thi Fogden fremstillede tvende Mænd navnlig Johannes och Thomas Øffstegaard, som efter Velbemelte Fogdens befaling Hafde Værit ofver Hos Capellanen H/er/r Jonas for at afhendte forberørte \been/, de samme forKlaredede at Capellanen H/er/r Jonas Svarede dem at Hand tilforn Hafde Lefveret samme been till Sogne Præsten Magister Erich a Mønneken, och at Hand for dend aarsag dem nu iche fra Sig Kunde Lefvere eller giøre noget der Ved førend Sogne Præsten som Var i Bergen Kom Hiem igien till Hammers Præstegaard Dernest blef for Retten fremKallet først Ole Nielsen Tvedt

1711: 4

Præstens MedHielper, som efter afLagde CorporLig eed forKlaredede at Hand Vell Hørte at drengen Stephen Pedersen tillstaaed for Sogne Præsten Magister Mønneken paa Hammers Præstegaard i nærVærelse af Sygni Moensdaatter udsagde at bemelte Sygni Hafde instigeret ham till det spøgeri paa gaarden Erstad at anrette, och at Hun Hafde sagt till ham at Hun Ved Ole Tvedt Hafde aulet barn det dræbt och siden i for berørte boe nedgrafvet med Videre som hans egen forKlaring som tillforn er anført, gifver till Kiende, men at Sygni det ald sammen fragich, och at Hand iche Har Hørt Sygni Moensdaatter at Hafve tillstaaet at Hun Ved Ole Tvedt har født barn och det dræbt

Der nest Lars Willumsen KirKeVærger till Alversund KirKe som i Ligemaade afLagde Hans corporlig eed och forKlaredede det samme som Ole Nielsen Tvedt och Viste ey Vider(e)

Ole Andersen Hilland efter afLagde eed blef formaanet at udsige Hans SandHed och forKlaredede at d/en 20 Octobr/is een tiisdag om aftnen da Hand sig udj Baste Erstads stue Hafde indfundet och nogen tijd hørt paa det formeente spøgelsis *Rost (Røst), Hørte hand omsider at Sygni Moensdaatter friVilligen beKiende och udsagde, at Hun i *Loen (Løen) paa *Louen paa gaarden Erstad Hafde født et barn, at Hun tog det i sit forKlæde och bar det Hiem till een Liden boe, Huor der staaed een meelltønde och een Kiste inden for een børre der under nedgrafvede Hun dett, och maatte jeg, sagde hun da gaae ind i Stuen at driKe een gang, siden gich jeg ned i Løen igien; Attestanten blef tillspurt Huad som da anledigede hinde till denne tillstaaelse; Huor till Hand suarede at intet jordische mennische enten LoKede eller truede Hinde

der till, men da Baste Erstad samme tijd sagde till Hinde: dersom du finder dig schyldig eller uschyldig da sig enten nej eller ja, da gjorde Hun ovenmelte beKiendelse Deponenten blef atter tillspurt om Hun tillstaaed at Hun dræbte fostret och paa Hvad maade, Huor till hand suarede ja, och at Hun sagde at Hun bant et Hoseband om halsen paa det.

Baste Erstad eftter aflagde eed forKlarede ord fra ord Lige det samme som Ole Andersen Her nest for forKlaret Hafver.

Siur Erstad afLagde och hans eed och forKlarede Lige det samme som de tvende forberørte Vidner.

Sygni Monsdaatter tillstaaed for Retten at Hun saaLedis beKiendt Hafver forbemelte Mænd, men det skede af frycht for spøgelset

Fogden Mons/ieu/r Peder Jensen Smith begierede tingsVidne om Hvis for Retten passeret er
Afsagt

Det begierte tingsVidne beVilgis

Anno 1711 d/en 20 Novembr/is blef Holdet eet almindeligt Høste skatte och Sageting med Hossangers schibberedis almue paa tingstedet Hoshoffde i bemelte schibberede nærVærende dend Constitueret Foget Peder Jensen Smith, Bonde Leensmanden Johannes Hannestvedt och eftterschrefvne Laurettismænd Ole Nedre BirKeland, Ole Nore Mielstad, Lauritz Sandall, Aschel Heldall, Niels Mogensen RaKenæs, Johannes Heldall, Jacob Øfsthuus och *Halder Olsen Fatland,

Da BondeLeensmanden Johannes Hannestvedt Hafde Ladet Stevne Ole Nore

1711: 4b

Mielstad och Johannes Langeland at Lide dom till at betale de 10 Rdlr: som endnu rester paa de 20 Rdlr: de schulle betale for det afKiøbte jordegodz udj gaarden Soelberg i Mielle schibberede

Ole Nore Mielstad och Johannes Langeland mødte for Retten och Vedgich Louligen at Være Stevnt, men ærKlerede Sig paa *Stevmaalet at de ey tillstaaer Citanten det aller ringeste;

Citanten fremLagde Johannes Hansen Nore Mielstads och Ole Nore Mielstads Revers paa 16 Rdlr: daterit Helvig d/en 11 April/is 1710 som for Retten blef oplæst, och tilKiendegaf at 6 Rdlr: er der paa siden til ham betalt;

Ole Nore Mielstad tillstaaed at Sorenschrifveren Arent Baltzersen Har forfattet och schrefvet dend fremLagde Revers, den samme for ham oplæst och siden eftter Hans begier der under schrefvet hans boemerKe;

Citanten begierede een schadisLøs dom,
thi blef da Herom dømt och afsagt,

Ole Mielstad som tillige med Johannes Hansen Nore Mielstad Har unterschrefvet och udgifvet dend fremLagde Revers och derVed forbundet Sig till Citantens Fader at betale de der udj benevnte 16 Rdlr: udj tvende terminer nemlig till *Paaste (Paasche) och Pintzedag afVigte aar 1710 tildømmis at betaLe de der paa resterende 10 Rdlr: till Citanten Johannes Hannestvedt samt och at erstatte denne Processis beKostning med 4 march, Huilchet alt Hand bør eftterKomme inden femten dage under nam och exsecution eftter Loven, der imod gifvis Ham regres till Johannes Nore Mielstad paa LouLig maade som hand best Veed och Kand

Anno 1711 d/en 23 Novembr/is blef Retten igien administreret udj dend Constitueret Foget Peder Jensen Smiths saaVelsom och forberørte Leensmanden och de otte Laugrettismænds

nærVærelse till Huilchen tijd

Anders Gerstad Hafde Ladet Stevne Stephan Lone eftter forige tiltale och till endelig dom;

Anders *Gershad (Gerstad) mødte for retten och refererede Sig till StevnemaaLet och de førte Vidners forKlaringer,

Cornelis Jacobsen mødte paa Stephan Lones Veigne, gifvende tilKiende at bemelte Stephan Lone er i forfald, men beraabte sig paa at føre befrielsis Vidner, Huilche hand foregaf schulle Være Knud och Ole {Schiestad} Soelberg och Knud Schiestad

Afsagt

Dend begierte opsettelse bevilgis Stephan Lone till først holdende Vaarting, som her i Skibberedet holdis, till Huilchen tijd Hand sine paaberaabte Vidner Har at føre, saa fremt da iche schall Vorde dømt eftter de beVijsLigHeder, som Citanten allerede for Retten har fremført.

Eftter trende gangis paaraabelse indfandt Sig ey nogen, som Videre Sager till paaKiendelse for Retten hafde at fremføre

Tinget denne Sinde blev opHæfvet.

Anno 1711 d/en 24 Novembr/is blev Holdet et almindeligt Høste skatte och Sage ting med Mielde schibberedis almue paa tingstedet Reistad i bemelte schibberede nærVærende dend constitueret Foget Peder Jensen Smith, Huis constitution daterit Bergen d/en 8 Septembr/is Anno 1711 for tillstede Værende almue blev Læst, Leensmanden Johannes *Ostemielde och de otte eedSorne Laurettis Mænd, Niels AskeLand, Anders Ryscheland, Niels Mogensen Reistad, Johannes Johannesen *Øste-

1711: 5

Mielde, Knud Olsen Wichne, Baste Monsen Reistad, Ole Olsen Hartved, Ole Monsen Biercheland, och Mons Joensen Hauvre. Och blev da Læst

Hans Kongl/ig Mayes/te/tz allernaadigste forordning af 21 Mart/ij Anno *1715 (1711?) om Hans Kongl/ig Mayestetz undersaatteeris pligt och forhold imod schibbrudene schibe och folch Kongl/ig Mayestetz allernaadigste Forordning af 1 Juny 1711 om dend allernaadigste paabudne Kop, Heste, och ildsted, samt Rentepenge och HuusLejes skatt

Kongl/ig Mayestetz allernaadigste Patent daterit d/en 1 Septembr/is 1711 om Høyeste Rett tilstundende aar 1712

Dend Kongl/ig SlotsLous allernaadigste befaling daterit Aggershuus Slot d/en 9 July 1711 af indHold at alle Saugemestere for dem self deris Hustruer och børn schall, som andre allmues bønder Være forschaanede for dend allernaadigste paabudne Kopschatt

Dend Kongl/ig SlotsLous allernaadigste befaling daterit Aggerhuus Slot d/en 11 July Anno 1711 om de udj BergensHuus Stiftt udValdis eller *enrollerederis (enrolleredis? - innrullert) completering

Dend Kongl/ig SlotsLous allernaadigste befaling daterit Aggershuus Slott d/en 24 Septembr/is Anno 1711 indeHoldende at Legderne udj Bergens stiftt schall forschaffe ny schrepper till de ni Staaende compaignier, huer schrepper bereignet till 2 Rdr: 24 s/chilling som schall betalis sist in Novembri eller først in Decembri;

Dend Kongl/ig Slotslous allernaadigste Befaling daterit Aggerhuus Slot d/en 4 Septembr/is

1711 af indHold Af Huer fuldgaard schall forschaffis fire bismerpund Kiød en different faare, buche eller Nøde Kiød de andre gaarder al'Advenant, samme Kiød schall Være forsuarlig Saltet tyrKet och Røget, och schall førend Leverantzen scheer de store Knoger och schanKer som aldelis intet Kiød er paa afhugges, paa det ingen afgang der paa tagis i Vegten naar det Lefveris;

Dend Kongl/ig SlotsLous allernaadigste Befaling daterit Aggerhuus Slot d/en 10 Septembr/is 1711 betreffende at alle brendeVines Kiederler schall forseigLis, och at ingen paa Landet maa brende brendeViin under to Rixdalers Straf første gang och Kiedelens forbrydelse, anden gang till *VirKorLig Straf som Hans Kongl/ig Mayestetz mandaters ofvertrædere;

Dend Kongl/ig SlotsLous allernaadigste Befaling daterit Aggerhuus Slot d/en 14 Septembr/is 1711 angaaende at af Huer fuldgaard schall till det Norsche Rytteriets subsistence forschaffis et schippund Høe eller en Rixdaler i penge de andre gaarder al'Advenant, saa Vell som och af alle Sæde-gaarder, Præste fogde och schrifver gaarder een *eftter (hver) eftter sin godhed, til Huilchen ende de schall taxeris;

De af Hans Kongl/ig Mayestet udj Hans Mayestetz fraVærelse i Raadstuen for Kiøbenhavn Slot committerede deris skrifvelse till Hans Excellence H/er/r General och Baron af Løvendal daterit d/en 25 July Anno 1711 af indHold at eenHuer som for Hans Kongl/ig Mayestet noget Hafver allerunderdanigst enten at andrage eller ansøge schall indsende deris supplicationer till hans Excellence H/er/r Baron Løvendal, som dem siden till det Kongl/ig Danske Cancellie eller andre departements dem fremschiKer till allernaadigst expedition;

Hans Kongl/ig Mayestetz allernaadigste forordning daterit Hofvetqvarteret Damgarden d/en 5 Sept/embris Anno 1711 forbydende, at ingen som staaer for Regn-

1711: 5b

skab och hans Kongl/ig Mayestetz penge at oppebære er betroet, maa eftter denne forordnings publication pantsette deris ejendeeler rørendis eller urørendis, och at ingen maa tage imod saadanne forpantninger enten af HofvetMændene eller de som for dem till Hans Kongl/ig Mayestet Caveret hafver med mindre det schall Være ugyldigt och af ingen Kraftt indtill Hans Kongl/ig Mayestet for Hans prætentioner saa Vell hos Hofvetmændene, som Cautionisterne er Vorden fornøyet;

Dend Kongl/ig SlotsLous allernaadigste befaling daterit Aggerhuus Slot d/en 25 July Anno 1711 af indHold at alle bønderne paa *fostgaardene (Postgaardene) deris Sønner schall Være fri for udschriFvning till postens førsell, och de som ingen Sønner Hafver nyder een Voxen Karl fri, och naar samme Karl paa postgarden Hafver tient sine tie aar, schall hand i lige maade for udschriFvning Være befriet;

Dend Kongl/ig SlotsLous allernaadigste befaling daterit Aggerhuus Slot d/en 10 Aug/ustij 1711 af indHold at Visse øer och Steder for NordHorleens Fogderi schall beschiKis och indrettis, Huor de folch och schibe som fra Kiøbenhavn eller andre i Danmarch med dend {dend} Smitsom Syge inficerede Steder, anKommer schall tillegge och *Lige dage* (liggedager) Holde, och at de øers Nafvne till dend Kongl/ig SlotsLou schall indsendis for at Kundgiøris i Danmarch

Welbaarne H/er/r Stifttbefalingsmanden Andreas Undals eller de udj Hans fraVærelse de committeredis Placat daterit Bergen d/en 9 Septembr/is 1711 om at ingen af undersaatterne Her i Stifttet under Lifvs Straf maa begifve Sig paa nogen fra de af dend Smitsom Syge inficerede Steder i Danmarch anKomne schibe och fartøye, iche Huuse eller *Heele deris folch, Eller bruge nogen Handell med penge eller Vare med dem, men Strax afVijse eller henVijse dem till Leerøe Hafvn, der Ligge dage at Holde

Dend Kongl/ig SlotsLous allernaadigste Befaling daterit Aggerhuus Slot d/en 27 Septembr/is 1711 af indHold, at der for at afVerge, at ingen fra Kiøbenhavn eller andre i Danmarch af dend

Smitsom Syge befengte Steder anKomne schibe och folch, sig her i landet schulle ind practicere, schall Ved alle fiorder eller indLøbe Holdis een Sterch och tillstreKelig Strand Vagt

Anno 1711 d/en 25 Novembr/is blev Retten igien administreret paa forberørte tingsted nærVærende dend Constitueret Foget, Bonde Leensmanden och de otte eedsorne Laurettismænd; Och blev da efterfølgende publiceret

Christopher Hiermans obligation daterit Wigen d/en 4 August/ij Anno 1711 udgifvet till *Andersen Aschelund paa 36 Rdlr: till Huis forsiKring hand der Ved Har pantsatt Ham till et special underpant Hans iboende huus af trende Høyder bestaaende med huis (det som) der udj muur och Nagelfast findis eet Senge Sted med blommet Gardiner for, een underSeng, een Hofvetdyne, et par Lagen, een Kobber Kiedell paa 10 Kander, een Jerngryde, een schiering och et tin qvarter;

Søren Seehusens bøkelseddel de dato 20 Mart/ij 1711 till Johannes Mogensen paa 18 Mark Smør och otte Kander maltis Leje udj gaarden Sondland i Mielde schibberede udj Nordhorleens Fogderi

H/er/r Claus Schavenius SognePræst till Hougs Looed till offentlig ting for tillstede Værende almue ting och fredLyse Hougs Præstegaards tilliggende skou, at ingen understaaer Sig uVedKommende i bemelte skou at Hugge, med mindre de derfor efter Loven Vill ansees om de der med imod forhaabning schulle befindis

Dend Kongl/ig SlotsLous allernaadigste Placat daterit Aggerhuus Slot d/en 19 Octobr/is 1711 som først i dette moment Kom Fogden tilhænde, af indHold at alle memorialer eller supplicationer schall indrettis

1711: 6

till dend Høyeste Øfvrighed i Landet och dend Kongl/ig SlotsLou tillige schrifvis paa Stemplet papier, och schall dend eller de som saadanne memorialer eller supplicationer opsetter och conciperer Være forpligtet at teigne deris nafvne der under at de af dennem ere conciperet, och schall da Suppliqven tillige med een copie der af saaledis fremsendis, med mindre saadanne supplicationer schall aldelis blifve afviste.

Joen Moensens bøkels Seddel de dato 23 Novembr/is 1711 till Ole Moensen Studtzedall paa een Half Løb Smør och een Half tønne maltis Leje udj gaarden Koppe i Mielde schipperede udj NordHor Leens Fogderi beLiggende.

Efterat Leensmanden Hafde tillKiende (gifvet) at ingen Sager Hans Kongl/ig Mayestetz interesse angaaende till paaKiendelse Vare indstevnte blev da de andre Particulære Sager foretagne nemLig:

Ole Magnusen Hoele paa Hans MyndLings Elling Olsens Veigne Stevner Elling Soelberg at betale Hannem 2 Rdlr: 2 march, som paa schifftet efter Elling Solbergs Hustrue Marite till bemelte Elling Olsen for fortiente Løn er blefven udLagt, saaVelsom och for 2de aars tienniste Løn; som {Hannem} Hos bemelte Solberg efter schifftet blev holdet, er fortient och Hannem tilKommer for aaret 4 march till sammen 3 Rdlr: 4 march samt at erstatte Processens beKostning

Elling Soelberg mødte for Retten och efter tillspørgelse tilstaaed *tillstaaet at Hafve faaet Loulig Kald och Varsell, Svarede och till sagen, at Elling Olsen er Vell paa skifttet efter Hans S/a/l/ig/ Hustrue udLagt 2 Rdlr: 2 march men at Hand der for Har beKommen fornøvelig betaling, sagde och at Hand Har Værit Hos Ham udj tvende aar siden skifttet efter hans Hustrue blev Holdet, men ey for de tvende aar Har tillagt ham nogen Løn;

Elling Soelberg blev tillspurt Huad Elling Olsen blev udLagt paa schifttet efter Hans Hustrue for de 2 Rdlr: 2 march, Huor till hand suarede at Hannem blev udLagt fire Smaler och et bord, Hand blev Videre tillspurt om Hand har Lefveret Ham samme udLeg in natura eller om Hand har betalt det med Rede penge, Huor till hand suarede nej, och sagde at Hand i betaling Har gifvet ham een graa Kofte for 11 s/chilling och een Ring for 3 march; Huilchet hand sagde Hand Ville bevijse, och der om at føre Johannes och Ole Soelberg till Vidnisbyrd, och der till begierede dilation och opsettelse;

Citanten Ole *Manusen Henstillede det til Retten;

Afsagt

Elling Soelberg foreleggis till Vaartinget førstholdende at føre de tvende paaberaabte Vidner, men dersom det iche da efterKommis, schall endelig dom Vorde afsagt.

Elling Moensen Revem stevner Elling Soelberg at betale ham 1 Rd 3 march som Hand for Hannem till een Kobber Kiedels indLøsning har udLagt, sampt at erstatte Processens beKostning

Mons Ellingsen Revem mødte for retten tillige med Citanten Hans Søn och paa bemelte Hans Søns Veigne demonstrerede, at samme Hans Søn for Hans Farbroder Elling Soelberg Har indLøst een Kobber Kiedell for ni march som af Rettens Middell Ved exsecution blev udtaget;

Elling Soelberg mødte for Retten och suarede till Sagen nemLig at Kiedelen blev indLøst och till ham Lefveret - Ellers formeente Hand at Hans Broder Faderen till Sønnen Hannem burde Stevne, Huilchet naar till første ting scheer Vill hand med contra Stevning Hannem indKalde, saasom Hand noget Hos ham har at *fodre (fordre);

Mons Ellingsen suarede at

1711: 6b

Sagen iche VedKommer Ham Videre end Hand efter Hans plicht suarer paa Hans Søns Veigne; thi blev da Her om dømt och afsagt.

Det befindis at Elling Monsen Har indLøst een Kobber Kiedell, som af Elling Soelbergis boe Ved exsecution af Rettens Middell er ud tagen, och der for betalt ni march, Och som Elling Soelberg self for Retten tillstaaer at bemelte Kiedell for de i Stevnemaalet benevnte Ni march er indLøst, och till hannem Lefveret: thi dømmis for Rett at bemelte Elling Soellberg bør betale de ni march till Citanten eller Hans Fader Mons Ellingsen tillige med 4 march i forvolte Processis omKostning, till sammen 2 Rdlr: 1 march Huilche Elling Soelberg tilldømmis inden femten dage under nam och exsecution efter Loven at *er(statte)

Moens Ellingsen Revem Stevner Knud Mælle at Lide dom till at betale hannem 7 Rdr: 3 march som Hannem Rester paa Hans bygnings arbeide paa Isaach Baggers Søeboeder i Bergen saavel som och paa Jens Skreders Huuse bygning samme Stedtz sampt dagsLøn, och derforuden at erstatte Processens omKostning

Mons Ellingsen mødte for Retten och gaf tillKiende at Hannem Rester och tilKommer Hos Knud Mælle 4 Rdr: for bygnings arbeide paa Isaach Baggers opbygte Søeboder, 10 march paa Jens Schreders opbygte Huus och 1 Rdr: 5 march for anden dagsLøn till sammen 7 Rdr: 3 march

Knud Mælle mødte for Retten och tilstaaed at Hafve faaet Loulig Kald och Varsell, och der Hos demonstrerede at Citanten tillige med Ham Har betinget for bemelte bygninger i Bergen at opføre, och i bygnings contracten med \Ved/Kommende, som de Har bygget for Værit interesseret, Har Vell och oppebæret arbejdsLøn, men dend Rigtig uddeelt till daglønnere eller arbejdsfolch och till citanten och Ole Wefle som med ham staaet for bygningerne, ellers begierede Hand opsettelse till Neste ting til at gjøre udførlig demonstration her om

Afsagt

Knud Mælle foreleggis till Vaartinget førstHoldende i Retten at fremLegge een specificerlig Reigning och forteignelse paa Huis (det som) Hand for de i Bergen opførte bygninger, som Citanten Mons Ellingsen Har Værit interesseret udi, Har oppebaaret Hos een Huer de har bygget for, sampt och paa Huis (det som) Hand der imod Har udgifvet och betalt saa Vell till arbeidere som dem som med ham Har staaet for bygningerne, da siden i Sagen schall Vorde dømt Huis Lou och Rett medfører

Efter trede gangis paraabelse indfant sig ey flere, som Sager till paaKiendelse Hafde at fremføre;

Efter at Kongl/ig Mayestetz skatter Vare Lefverede indgaf dend constitueret Foget een Specification eller Register paa Huis (det som) almuen endnu af dette aars ordinaire och extraordinare skatter endnu innesidder med, Huilche Restantze Register for Retten blef oplæst, verificeret, forseiglet och Fogden tilbage Lefveret

Till Rettens betienning tillstundende aar 1712 blef foreslaget Niels *Mitmæle, Jens HunneHammer, Anders Borge, Magne Borge, Joen Greve och Anders Burcheland, som tilforn har aflagt deris LaugRettis eed, saaVelsom och Ener Rivenæs och Niels *Osem som nu forinden de Retten betienner schall afLegge deris eed efter loven

Anno 1711 d/en 26 Novembr/is blef Holdet et almindelig Høste skatte och Sage

1711: 7

ting paa Arne Tingsted med Arne schibberedis almue nærværende dend Constitueret Foget Peder Jensen Smith Huis Constitution daterit Bergen d/en 8 Septembr/is A/nn/o 1711 for tillstede Værende almue blef læst, Bonde Leensmanden Børre Selviig, och de otte eedsorne Laurettis mænd nemLig Lars Aastvedt, Jørgen Jordall, Rasmus Hitland, Ole Taqvam, Ifver Tuenæstvedt, Tørris Yttre Arne i Steden for Marcus Hoele, Mons *Siem (Seim) och Lauritz *MeelKrogen (Mjølkeråen),

Och blef da offentlig oplæst alle de Kongl/ig Forordninger, dend Kongl/ig SlotsLous allernaadigste befalinger och de udj Stifttbefalingsmandens Sted Committerede deris Placat angaaende præcaution for dend Smitsomme Siuge, som forHen udj Protocollen Folio 5te findis extraheret der nest blef læst

Madame Alida dit la Rochie afganges S/a/l/ig Herman Garmands efterLefverschis skiøde daterit Mielde gaard d/en 29 August/ij A/nn/o 1711 till MiKel Povelsen paa et pund Smør och een trediedeell af eet faaer udj dend gaard Indre-Taqvam i Arne schibberede udj NordHorleens

Fogderi beliggende.

Madame Alida dit la Rochie Hindis Kiøbebef daterit Mielde gaard d/en 29 August/ij A/nn/o 1711 till Ole Olsen paa een Half Løb Smør och eet Half faaer udj gaarden Yttre Taqvam udj Arne schibberede udj NordHorLeens Fogderi beliggende.

Madame Alida dit la Rochie Hindis Kiøbebef daterit Mielde gaard d/en 29 August/ij A/nn/o 1711 paa et pund Smør och *och een trediedeell af et faar udi dend gaard Indre Taqvam udj Arne schibberede udj NordHorLeens Fogderi beliggende udgifven till Jens MiKelsen

Madame Alida dit la Rochie Hindis Kiøbebef af 29 August/ij A/nn/o 1711 till Michel Ifversen paa een Half Løb Smør och et Half faaer *{udj} *\paa/ dend gaard Yttre Taqvam udj Arne schibberede udj NordHorleens Fogderi beliggende.

Madame Alida dit la Rochie hindis Kiøbebef daterit Mielde gaard d/en 29 August/ij 1711 till Mons Olsen paa et pund Smør och een trediedeell af et faar udj dend gaard Indre-Taqvam udj Arne skibberede udj NordHorLeens Fogderi beliggende.

General Tolforvalteren Johan Parmand paa Hans Faders H/er/r Christopher Garmans Veigne \Looed/ opLæse eet Hans forbud daterit d/en 18 Novembr/is 1711 af indhold at ingen af Arne schibberedis almue efterdags understaaer Sig at ride eller gaae eller och bruge nogen førende Veig ofver gaardens Store SandViigs Eng och ager, eller nedtage den LuKelse Hand Ved Store SandViigs Støele Har Ladet opsette Hannem till schade, med mindere de derfor Vil Vorde anseet

Anno 1711 d/en 27 Novembr/is blef Retten igien administreret udj Forberørte dend Constitueret Foget, BondeLeensmandens och de otte LougRettismænds nærværelse och blef da Læst, som Fogden i dag tillhænde Kom

Capituls Taxten daterit Bergen d/en 23 Novembr/is Anno 1711;

Lensmanden gaf tilKiende at ey nogen Sager deris Kongl/ig Mayestetz interesse angaaende

1711: 7b

Till dette ting Vare indstevnte, blef de particulaire Sager foretagne och Hafde da

Ifver Esem bonde Leensmanden udj Echangens schibberede Ladet Stevne Gregorius Lij at Lide dom till at betale Hannem 2 Rdr: som Rester paa afKiøbte timmer, samt at erstatte Processens beKostning

Gregorius Lij mødte for Retten och tillstaaed at Citanten Har Ladet Ham och Hans Interesserende, Ole Knudsen Tvedt, Gregorius Tofte och Jørgen Qvamme, som efter een imellem H/er/r Cammer Raad Mohrsen och dem opretted contract Har opsat een bygning for bemelte Cammer Raad, beKomme tvende tylter speerer till bemelte bygning, Huor Ham schulle betalis de paastevnte 2 Rdr:; Men formeente at Citanten bør søge een Huer af dem for Hans anpart, saasom hand nemLig comparenten er Villig at betale 4 march som Kommer paa Hans part, och derfor forventede een friKendelsis dom;

Cornelius Jacobsen mødte paa Citantens Veigne och formeente at dend contract som sigis med Cammer Raad Mohrsen at Være indgaaet i Ringeste maade Kand VedKomme Ham eller Ifver

Esem, mindre præjudicere Hans Søgning, som af Gregorius Lij tillstaaes Være Rigtig, sampt och at Hand iche Kand ansees pligtig at søge Hans paaberaabte interessenter men begierede dom efter Stevnemaalet - och blef da saaledis

Afsagt.

Ifver Esem tiltaler Gregorius Lij for 2 Rdr: som Hannem schall tilkomme for afkiøbte tvende tylter Sperrer, denne *fodring (fordring) tillstaaer Vell Gregorius Lij at Være Rigtig, men formeener at Ole Knudsen Tvedt, Gregorius Toftte och Jørgen Qvamme, som efter oprettet contract med Hannem Har Værit interesseret udj at opbygge Cammer Raad Mohrsens boeder, Huor till de tvende tylter sperrer Har Værit forbrugte, tillige med ham bør søgis; Men som bemelte Contract ey i Ringeste maade Vedkommer Ifver Esem; thi *Kindis for Rett at Gregorius Lij bør betale de paastevnte 2 Rdr., Hvilke Hand tilldømmis till Ifver Esem tillige med 2 march i Processens omkostninger at betale inden fenten dage under nam efter Loven Der imod gifvis Ham regres till Gregorius Toftte och Jørgen Qvamme \for/ forberørte 2 Rdr: saaVellsom och omkostningerne paa LouLig maade enten Ved Stevnemaall eller i mindelighed, som Hand best Veed och kand

Ole Thomesen RomsLoe Hafde Ladet Stevne Hans grande paa gaarden RomsLoe Erich Knudsen till at Lide dom efter Loven fordi Hand ey har Villet giere Hans anpart af bægierdett, sampt at erstatte Processens beKostning

Erich Knudsen mødte iche men Johannes Tuenæs mødte paa Hans Veigne gifvende tillkiende at hand Hafvde faaet Loulig Kald och Varsell, men begierede opsettelse i Sagen till første ting saasom Hand nu Hafver LouLig forfald;

Ole RomsLoe mødte for Retten och Henstillede det till Retten

Afsagt.

Erich Knudsen foreleggis till Vaartinget førstHoldende at møde for Retten och Svare till Sagen saafremt da iche dom schall Vorde afsagt.

Ole Thomesen RomsLoe Lader Stevne Erich Knudsen RomsLoe at Lide dom till at af flytte det nøste som Hand paa Hans Toftt Har opsadt, saasom hand iche efter forening for Hannem Har Villet Ryddet och ferdig gjort een anden toftt, Huor Hand Hans Nyste Har Kundet paasette, samt at refundere Processens beKostning

Erich Knudsen møtte iche, men Johannes Tuenæs indfandt Sig paa Hans Veigne tillstaaet at Hand LouLigen er Vorden Stevnt, men

1711: 8

begierede opsettelse i Sagen, saasom Erich Knudsen formedelst Loulig forfald till dette ting ey har Kundet møde

Ole RomsLoe mødte for Retten och Henstillede det till Retten

Afsagt

Erich Knudsen foreleggis till Vaartinget førstHoldende for Retten at møde och suare till Sagen, da siden der udj schall Vorde dømt Huis Lou och Rett medfører

Ole Hoele Hafde Ladet Stevne MarKus Hoele fordi Hand HverKen Vill gifve eller tage betalling for een dennem begge tilhørende och paa Jorden Hoele bestaaende gamle gaards Stue, saaVelsom och at erstatte Processens beKostninger

Marcus Hoele blef trende gange paaraabt men mødte iche

Kaldsmændene Johannes *Tuestvedt och Niels Tuenes beKræfttede med eed och oprachte fingere at de for tre uger siden Stevnte Marcus Hole for Hans bøexell till dette ting at møde och

at de talte med Ham self;

Afsagt

Marcus Hoele som befindis LouLig at Være Stevnt gifvis Laugdag til førstHoldende Vaarting at møde och suare till Sagen

Ole Halfversen Hafde Ladet Stevne Johannes Herffendall at Lide dom till at betale Ham eet føll, som Hand paa foster Hos Hannem Har beKomet, men Strax efter Ladet forKomet sampt at betale ham Processens omKostninger

Citanten mødte for Retten och demonstrerede at Hand blev foreenet med Johannes Herffendall at Hand Vinteren ofver skulle føde eet Hesteføll for ham och der for Hafve 8tte march, Strax efter Alle Helgens dag forleden aar Lefverede Hand Hannem bemelte Hesteføll, och tillige med 3 march af de otte march som Hand for dette foster Vinteren ofver skulle Hafve, men om endschiønt berørte Johannes tog imod pengene, iche dismindre Looed hand det gaae paa marKen 14 dage derefter, Strax derefter er det bortdød.

JoHannes Herffendall mødte for Retten och tillstaaed at Være accorderet med Ole Halfversen om at føde det udj Stevnemaalet ommælte Hesteføll Vinteren ofver och der for skulle Hafve otte march, sampt och at Hand, som Citanten Har demonstreret fra Hannem annammede føllet tillige med 3 march paa fosterLønnen, men nogle dage derefter Lefverede det till Mons Herffendall Hos Hvem det dagen efter døde

Citanten blev tillspurt Hvad Hand for føllet Hafde betalt Huor till hand svarede at Hand Hafde Kiøbt føllet Hos Thomas Sædall, och Hannem der for betalt 11 *Rdr:

Afsagt.

Det befindis af Citantens forKlaring saaVell som och af Johannes Herffendalls egen tillstaaelse for denne Rett, at bemelte Johannes Herffendall Har Værit accorderet med Ole Halfversen for Ham at opfostre et Hestføll, och for et Vinter-foer skulle Have otte march, sampt at Hand till sig Har *anmet (anammet) bemelte *folch (føll?) tillige med tre march paa haanden, men derimod Ladet det nogen tijd gaae paa marKen, och siden efter Lefveret det till Mons Herffendall, Hos Hvem det er bortdød dagen efter det Kom i Stalden at staae, Derfor efterdi Johannes Herffendall iche Har efterLefvet Hans foreening och Løfte ey Heller bevijser at føllet Ved een och anden Hendelse, som iche Kunde foreKommis, er død, Saa dømmis for Rett, at Johannes Herffendall bør betale Ole Halfversen de 11 *March som Hand till Thomas Sædall der for gifvet Hafver, sampt och at erstatte denne Processis omKostning med 2 march, HvilKet alt hand tildømmis at efterKomet inden femtem dage under nam efter Loven.

Efter paraabelse fremKom ey flere Sager end melt er, till paaKiendelse; derfor efter at Hans Kongl/ig Mayestetz skatter af de fleste af almuen Vare betalte indgaf dend constitueret Foget Mons/ieur Peder

1711: 8b

Jensen Smith et Register eller forteignelse paa Huis af skatterne de ordinaire saaVelsom och de extraordinare en deell af almuen endnu innesidder med, Huilchet Restantze Register offentLig for Retten blev opLæst, paateignet, verificeret och siden till Fogden igien Lefveret

Till Rettens betienning tillstundende aar 1712 blev foreslaget efterskrefvne Lauritz Stavenæs, Mons Hælle, Knud *Reeberg, Mangne Arne, Gregorius Lij, och Erich Almaas, som tillforn deris eed Har afLagt och Retten betiendt - saaVelsom och Lauritz Angeltvedt, och Niels Lauritzen Seim, som deris eed efter Loven skall afLegge - Och blev da Retten paa dette ting opHæfvet denne Sinde

Anno 1711 d/en 3 Decembr/is blev Holdet et extraordinaire ting paa gaarden Frechou udj Herløe schibberede, Huorda Retten blev bivaanet af eftterschrefvne LaugRettismænd: Lauritz Wiich, Jacob Fousganger, Ole Korsbøe, Ole LandsViig, Rasmus Houland Jacob Rogn, Ole Sælle, Ole HerleVær men i Hans Sted Ole Høetoftt;

Till Huilchen tijd Kongl/ig Mayestetz Foget Peder Jensen Smit Hafde Ladet Stevne Magne Aasbøe boende paa gaarden Aasbøe i bemelte Herløe schibberede *ad Lide forsuarLig dom och Kiendelse fordi Hand d/en 19 Octobr/is sist afvigte paa et ordinaire ting paa tingstedet Frechou Har giort \Sig/ och faaet andre till sig at giøre oprør och med trudseler opsadt sig imod Hans Kongl/ig Mayestetz allernaadigste paabuder, och till at Vidne der om Leensmanden Rasmus Fromereide, Anders Fløgsand, Hendrich Schreuder Hielmen, Gudmund Hielmen, Anders Dahle, Anders Bragstad, Mons BradtzHou, Joen Kirchgaard och Peder LandsVig alle med schriftLig Varsell daterit Bergen d/en 10 Novembr/is Anno 1711 som for Retten blev Læst

Kongl/ig Mayestetz constitueret Foget Peder Jensen Smith producerede de udj Stifttbefalingsmandens Sted Committerede deris order och befaling daterit 26 Octobr/is Anno 1711 af indhold at Magne Aasbøe formedelst hans formastelse schall paagribis och Lide dom som och blev Læst;

Der nest blev de udj Stevnemaalet navngifvne Vidner paraabte och for Retten indKallede, Huilche och samptlige møde undtagen Joen Kirchgaard, som formedelst Stor paaKommen Svaghed sagde at Være i saadan Loulig forfald, och eftter at eedens Formular for dem Samptlig Var opLæst, och dends indHold for dem forKlaret, afLagde Bonde Leensm/anden Hans CorporLig eed och Lofved at sige Sandhed saaLedis som Hand Kand Hafve een god *sampVittighed - och Producerede først Fogden Peder Jensen Smith een attest, som Lænsmanden Rasmus Frommereide och de otte LaugRettismænd som Retten da betiente Har meddeelt Hannem om Vis (det som) da for Retten i tingstuen af Magne Aasbøe passerede, som for Retten for dem samptlige blev opLæst - Leensmanden der nest eftter afLagde eed som melt er, afLagde da Hans forKlaring och Stadfestede der Ved samme fremlagde attest at Hand Hørte saaledis tilgich som der udj er mældt, undtagen det at Magne Aasbøe truede dem som Ville Komme paa Hans gaard och dend paabudne schoeschatt och tiennistefolchis Løns schatt Hos Ham udexseqverede, Huilchet hand sagde sig iche at hafve hørdt

1711: 9

Saasom hand da af tingstuen Var udgaaen

Anders Fløgsand afLagde och Hans corporlig eed och forKlarede at i alle maade saaledis er tilgaaet, som Hand med de andre Laugrettismænd udj dend fremLagde och nu opLæste attest under deris boemerKer Har tillstaaet;

Hendrich Schrøder afLagde och Hans eed och med oprachte fingere Lofvede at udsige SandHed och intet dølje, och forKlarede at i alle maade saaledis er tillgaaet, som udj dend fremLagde attest af Ham och de andre er tillstaaet, undtagen Hand Hørte iche at Magne Aasbøe truede at Ville pryLe dem af med Korn *Stavre (Staure) som Kom paa Hans gaard at udexseqvere dend paabudne schoe och tiennistefolchis Løns schatt, thi da Och imilLertijd Var Hand gaaed ud for døren Ved tingstuen, dog forKlarede hand at da Magne Aasbøe Hafde giort almuen oprørsch och da Hand raabte till Laugrettismændene Kom ud Laugrettet och till almuen Kom ind almue raabte Hand i det samme paa Stauren, men for bulder och allarm Hørte Hand ham iche at sige Hvad Hand Ville med dem

Gudmund Hielmen Lofvede och med eed och opragte fingre at Ville Vidne SandHed och

forKlarede Lige det samme som Hendrich Schröder Vidnet Hafver, nemLig at saaledis er tilgaaet som udj attesten er specificeret, men at Magne Aasbøe truede och undsagde dem med Korn *Stavre som Ville Komme till hans gaard och udexseqvere dend paabudne schoe och tienistefolchis löns schatt, sagde hand sig ey at hafve Hørt, saa som Hand Var udgaaen af døren, iche Heller hørde hand at Magne Aasbøe i det første oprør och opLøb nevnde *Stavre

Anders Dahle afLagde och som de andre Vidner Hans eed om at Ville sige alt det som sandt er och forKlarede at det sig saaledis forHolder och at Magne Aasbøe sig saaledis Har anstilt som udj dend fremLagde attest er ommældet, men Hvad sig angaar Magne Aasbøes trudseler imod dem som schoeschatten med Videre Hos ham Ville udexseqvere da sagde Hand sig dett ey at Hafve Hørt, saa som Hand nylig af døren Var udgaaen

Anders Bragstad mødte och for Retten och i Ligemaade afLagde hans eed och forKlarede at i alle maade saaLedis som udj dend frem Lagde och for Hannem fremLagde attest som Hand self med de andre Lauretismænd fra begyndelsen till enden er indført er, tillgaaet er, och at Magne Aasbøe saaledis truede dem som Kom paa Hans gaard at udexseqvere dend paabudne schoeschatt, som der udj er melt;

Mons *BradtzHuo afLagde och Hans eed om at Vidne sin SandHed, och forKlarede at Magne Aasbøe som Staaed paa Gulvet i tingstuen, sagde: Skoeskatten er for schomagerne, och sagde der hos at hand dend paabudne schoeschatt iche Ville betale, och da Fogden sagde, Saa schall Jeg schrifve det til Rest paa din bag, och saa Kand du blifve exseqveret der for, tog Magne Aasbøe till ords: Kommer der nogen paa min gaard at exseqvere da schall de faae andet at Vide om der er Korn *stavre till; Det første oprør som udj attesten ommældis, Hørde hand ochsaa och at det saaledis i alle maade till gich som der udj er nevnt, men gaf ey acht paa om Magne Aasbøe udmanede Laugrettismændene och indKallede den meenige almue formedelst Stor bulder.

Peder LandsVig afLagde och Hans CorporLig eed om at Ville Vidne SandHed och forKlarede at Hand Hørde Vell et stor oprør och allarm i tingstuen formedelst dend paabudne schoeschatt, och at een raabte till Laugrettet Kommer ud och till almuen Kommer, men enten det Var Magne Aasbøe eller een anden Kunde hand iche see, saasom hand sad Ved ting bordet och Vente Ryggen till gulfvat eller døren, ellers forKlarede at i alle

1711: 9b

maade saaledis er tillgaaet som udj attesten mældis, nemLig at Magne Aasbøe sagde, at schoeschatten er for schomagerne, och da *Kand (Hand) Kom frem at schulle betale Hans schatter Ved tingbordet, och Fogden sagde till ham at Hand formedelst Hand iche schoschatten betalte, Ville schrifve det till Restantze paa hans bag och at hand da Kunde blifve exseqveret der for svarede hand nemLig Magne Aasbøe, dersom der Kommer nogen paa min gaard for at exseqvere mig, schall Jeg tage imod dem om der er Korn *Stavrer till.

SamptLige Vidner blef tillspurt om Magne Olsen Aasbøe dend dag och tid da dette skeede Var druKen, Huor till de suarede, at de iche saa eller fornem nogen druKenschab af ham

Magne Aasbøe som LouLigen Var stevnt och for Retten Var till stede imedens Vidnerne blefve examineret, Lofvede bedring, begierde naade och Henstillede Sagen till Gud och Øfrigheden till naadig forLadelse och Straffens moderation.

Kongl/ig Mayestetz Foget som och for Retten Var till stede, refererede Sig till Stevnemaalet, och paastaet, om iche Magne Olsen Aasbøe som er ofverbevijsst at hafve opsatt Sig imod Hans Kongl/ig Mayestetz allernaadigste Forordning, eftter Lovens udtryKelig biudende andre till exempell till VedbørLig Strafs Lidelse bør anseeis -

Afsagt

Sagen opsettis till i Morgen tilig da endelig dom schall afsigis.

D/en 4 Decembr/is nest efter blef Retten igien administreret och blef da saaLedis udj denne Sag dømt och afsagt.

Af de for denne Rett indstevnte och afHørte Vidners ædLig depositioner befindis dett, først at nest afvigte dend 19 Octobr/is da det almindelig skatte och Sage ting paa Tingstedet Frechou udj Herløe schibberede Var begyndt, och Retten Satt Var, och dend constitueret Foget Ville begynde at annamme Hans Kongl/ig Mayestetz skatter, begyntis et stor oprøer i tingstuen af dend meenige almue formedelst dend allernaadigste paabudne skoe och tiennistefolchis Løns schatt; der nest at Magne Olsen boende paa dend gaard Aasbøe i bemelte skibberede till dette oprøer och bulder Var dend fornemmeste Hofvetmand formedelst Hand staaet paa gulfvæt i Tingstuen och med robende Røst udmanede Laugrettismændene, som sad omKring ting bordet, fra Retten, samt och formedelst Hand gich till døren och indraabte saa ma'n/ge af almuen, som ey end da Var indkommen, Huor Ved almuens bulder och urolighed jo mere och mere tiltog, Saa at Rettens betientere efter at de udj Hans Kongl/ig Mayestetz Høye nafvn Hafde begiert tingfred, och tit och ofte dog forgævis formanet almuen till Rolighed och underdanig Lydighed imod Hans Kongl/ig Mayestetz Rett och allernaadigste befalinger, maatte omsider gaae fra Retten och ud af tingstuen indtill dette almuens oprøer och bulder af Sig self Kunde Stillis; Endeligen da denne almuens almindelig uroLigHed af sig self opHørte, Rettens betiente Hafde paa ny igien sadt sig Ved tingbordet for at betienne Retten, och Magne Aasbøe Var fremkommen med de andre paa gaarden Aasbøe for at betale dend ordinaire saaVelsom och dend extraordinaire skatt, har

1711: 10

Hand iche alleniste *mutVilligen nechtet at betale dend allernaadigste paabudne schoe och tiennistefolchis Løns schatt och saaLedis opsedtsig imod Hans Kongl/ig Mayestetz allernaadigste forordning daterit Kiøbenhafvns Slott d/en 21 Febr/uary 1711 saaVelsom och dend Kongl/ig SlotsLøvs allernaadigste paafuldte anordning de dato 17 Aprilis 1711, men och for een siddende Rett undsagt dem paa Liv eller Lemmer som Ville Komme paa Hans gaard och dend allernaadigste paabudne schoe och tiennistefolchis Løn-schatt Ved exsecution Hos Ham at udsøge; Och som Magne Olsen Aasbøe saaLedis tillstreKeligen er over bevijst Hans grofve och formastelig forseelse: Thij Kiendis efter Saadan Sagens forefunden beschaffenhed for schielligt och Rett, at berørte Magne Olsen, bør efter dend Kongl/ig SlotsLous allernaadigste befaling daterit Aggerhuus Slott d/en 8 Aprilis \1711/ indfør is till Bergenhuus Festning och der arbeide eet fierding aar fra dend tijd at reigne Hand der indLefveris; Derforuden bør Hand och efter Lovens 6 bogs 4 Cap/i/t/ul/ 18 Art/icul Hafve Hans boeds Lod till Hans Kongl/ig Mayestet forbrudt, naar først er fra tagen Huis (det som) dend Constitueret Foget paa Hans underHolning och disLiger imedens Hand Har Værit Arrest undergifven, anvendt hafver som Fogden giør Regnskab for; Och advaris hand efter allerunderdanigste pLicht uden ringeste *mutvillighed och opsetsighed efterdags at efterKomme alt Huis (det som) af Hans Kongl/ig Mayestetz eller dend Kongl/ig SlotsLou allernaadigst Vorder paabudet med mindre Hand till Høyere Straf Vill ansees

Anno 1711 d/en 16 Decembr/is blef efter de udj Stifttbefalingsmandens Sted Committerede deris paa Jochum Friils ansøgning udstedt Resolution de dato 27 Novembr/is 1711 {Holdet et} som for Retten blef opLæst, holdet et extraordinaire ting udj BratHolms Viigen i Sartor schibberede, dend Sag angaaende som Jochum Friil paa Daniel Friils Veigne imod Friderich

Springpiil och Peder Pedersen Smith reist Hafver;

Huor da Retten blef bivaanet af eftterschrefvne LaurettisMænd: JoHannes Aagothnæs, Aamund Børnæs, Ole Eide, Elleff WorLand, hans Algerøen, Ole Børnæs, Michel Waage, och Grim Tille; Mons/ieu/r Lambert Harder comparerede for Retten paa Citantens Joachim Friils Veigne, och producerede dend forHen i Sagen paa Høstetinget d/en 12 Octobr/is nest afvigte ergangne Kiendelse, Huoreftter hand till bemelte tiid och Sted Hafde Ladet Contraparterne indvarsle.

Nicolai Rasmusen Holst mødte paa dend indstevnte Hofvetmandts Friderich Springpiils Veigne och producerede Hans schrifttelig fuldmagt; och der nest forKlarede at der udj dend af Springpiil udgifven och af Citanten i Rette Lagde Revers er indbereignet dend Hyre, HvilKen Daniel Friil som Styrmand med Springpiils da førende *smøKe (smukke) schib de Lifde Kaldet, schulle Hafve, naar Hand dend da forehafvende Reise till SchotLand Hafde fuldendt, Hvilchen Hyre er fiorten Rixdaler For samme 14 Rixdaler saaVellsom dend øfrige Rest af Reversens indHold er Springpiil af Sign/eu/r Joachim Friil paa Hans Broders Veigne blefven arresteret, och saaledis der for tiltalt som een VitterLig giæld, uanseet at bemelte Daniel Friil ey har efterKommet hans pligt och schyldighed i at fuldføre Reisen, men

1711: 10b

forblefvet tilbage i Bergen, Huor om comparenten frem Lagde til bevijs et Notarial instrument daterit Bergen d/en 3 Decembr/is 1710 som for Retten blef opLæst, dend øfvrige deell tillstaaes at Være schyldig och bør betalis med Rixdaler Courant men ey med Engelsche Kroner, thi aarsagen Huorfore Springpiil Har reverseret Sig at betale Engelsche Croner, er denne: at Springpiil ey Hafde naad dend Credit hos Daniel Friil, dersom hand iche hafde forbundet Sig till at betale med Engelsche Croner, Huilchet Hand formeener er een ubillig Rente, Huorfore Comparenten paa Springpiils Veigne paastaaed at Daniel Friil først bør Lade Sig decourtere ofvenmelte 14 Rdr., derforuden een march dansche af dend resterende Summa, saasom Springpiil ey har forbundet Sig anden Stedtz at betale pengene end i Schotland, och endelig som Springpiil saaledis er blefven arresteret for mere end hand er schyldig, Ville hand formeene at dend ofver ham udvirKet arrest Vorder Kiendt uloulig, och Jochum Friil tillfunden at refundere ham dend sKade tort och Credits spilde, som ham der Ved er tilføyet samt och Processens beKostninger.

Nicolai Holst mødte i Ligemaade paa Peder Pedersen Smithis Veigne och sagde at Hand Henskyder sig till Hans Værne ting som er i Bergen, Huor Hand hans Borgerschab Vundet Hafver

Lambert Harder paa Citantens Veigne remonstrerede (innvende, protestere), at Lige saa Lidet, som det Kand fornemmis af det i Rette Lagde Notarial instrument at dend af Springpiil omtalte hyre er *indbegreben udj dend frem lagde Revers, saa *urygtig Lader Springpiil frem føre tvert imod hans egenhændig forKlaring udj samme instrument det Daniel Friil schall Hafve oppebaaret dend heele hyre, Springpiil forKlarer der self, at Daniel Friil Ved een Revers ichun schall Hafve oppebaaret dend Halfve Hyre, *Saalidis VedKommer denne dispute dend i rette Lagde Revers, mindre Kand Springpiils indsigelse validere (være gyldig, gjøre gyldig) imod Hans egen Revers, samt Lovens 5te bogs 13 Cap/i/t/ul/ 4 Art/icul, saa sees ey Heller af Daniel Friils Svar i Samme instrument, at dend Halfve Hyre schall betrefte Reversen, till med tillstaaer Hand hannem ichun Halfdeelen af den Halfve Hyre, ofver alt schulle Hand formeene at sligt for Friils Veigne bør eftter foregaaende LouLig Kald och Varsel paaKiendis; Det øfvrige Renten angaaende er Ligesaa ubevijsLigt och ubilligt af Springpiil fremført, ellers och herforuden refererede hand Sig till huis (det som) indgifvet er och begierede dom,

Och blef da saaLedis Herom dømt och afsagt.

Friderich Springpiil befindis eftter Hans egenHændig Revers daterit Bergen d/en 14

Septembr/is 1710 at Være schyldig till Daniel Friil 54 Engelsche Croner, Hvilche Hand tillstaaer och siger i Reede (penge?) till Laans Hos Hannem at hafve beKomet, och forbinder sig,

1711: 11

Efter LyKelig anKomst till Schotland at erLegge och betale; Men fordi Reisen till Schotland formedelst Hans schibs forulyKelse er Vorden Hannem afschaaren, Har hand Ved een Hans Missive de dato 11 May 1711 belofvet at afLegge betalingen i Bergen, uden ringeste exception eller forbeholdenhed; Fordi Nu Friderich Springpiil iche i mindelighed efterKom denne hans forpLicht, samt och fordi Hand HuerKen i Bergen eller \der/ om Kring Hafde nogen fast bopæll eller faste MidLer Ved at Hefte, Huorudj hans Creditor Kunde giøre sig forsiKret, Hand derforuden Hafde for at reise ud af riget udenLands, thi er hand af {Søren Glad} Kongl/ig Mayestet Foget Søren Glad paa Jochum Friils ansøgning och begier efter forHen erholdet Fuldmagt fra Hans Broder Daniel Friil, d/en 1 eller natten till d/en 2 Juny nest afvigte paa Hans Person VirKeligen arresteret, och udj Arresten forblefven indtill d/en 14 July 1711, da Peder Pedersen Smith caverede iche alleniste for de udj reversen ommelte 54 Engelsche Croner men och for alle præntioner samt alt Huis (det som) Springpiil Ved dom Kunde tilfindis at betale, och Springpiil af Arresten blef Løsgifven och begaf Sig Strax ud af Riiget; Nu det tredie ting efter at arresten Ved Stevnemaall LouLigen er forfuldt, och Citanten Hafver Ladet indstevne saa Vell Hofvetmanden som forlofveren, Lader først Springpiil Ved hans beskiKet fuldmegtig suare till Sagen, och frem sette adschillige instantzer iblant andre at 14 Rdr:, som Daniel Friil for Hans Styrmands tienniste fra Bergen til Schotland Var belofvet i Hyre, er bereignet udj Reversens Summa, Huilche hand paastaaer bør afKortis saasom Daniel Friil ey har fuldbragt HuerKen ud eller retour reisen, at Hand ey har beKomet dend øfvrige Rest udj Engelsche Croner, men maatte tillsige Daniel Friil at betale ham een Engelsch Crone for Huer Courant daler forinden hand Ville giøre ham forstreckning, Endeligen at arresten bør ansees for ulouLig, Saasom Friil har Ladet ham arrestere for mere end hand med Rette Kand hafve at præntere; Men som alt dette Strider imod dend for denne Rett frem lagde Original forskrifvelse Friderich Springpiils egenHændig Missive saa Vell som och Lovens 5 bogs 13 Cap/i/t/ul/ 4 Art/icul tillmed saa Melder Daniel Friil udj hans Svar paa det frem Lagde Notarial instrument ey de ringeste om Reversen eller dend indHold, men allene siger at Vill gotgiøre Springpiil dend Halfve deell af dend oppebaarne Hyre paa deris mellem Værende, Huilchet Retten iche imod ovenmelte {befal} Lovens befaling och imod Væderpartens paastand Kand Hentyde till Reversens indhold; Thij ansees baade Fordringen Rigtig och dend derfor ofver Friderich Springpiil udvirKet arrest LouLig; Och Som Peder Pedersen Smith som For Hofvetmanden har caveret, och der\ved/ gifvet ham anLedning at reise ud af riget, Har forbundet Sig for denne

1711: 11b

till Sagen tillige med HofvetManden efter Hans skadisløsbrefs indHold at Svare;

Thij Kiendis efter Saadan Sagens forefunden beskaffenhed for \Rett/, at Peder Pedersen Smith bør efter Lovens 1 bogs 21 Cap/i/t/ul/ 15 Art/icul uden nogen afKortning paa Hofvetmandens Friderich Springpiils Veigne betale till Citanten Jochum Friil de udj Reversen specificerede 54 Engelsche Croner eller i Steden der for udj Dansch mynt 63 Rdr:, Saa Vell som och at erstatte denne Processis omKostning och Huis (det som) paa Springpiils arrest anvendt med penge 12 Rdr: till sammen 75 Rdr: Huilche Hand tildømmis at erLegge inden femten dage Her nest efter under adfærd efter Loven; Der imod Haver Hand efter forberørte Lovens 1 bogs 21 Cap/i/t/ul/ 15 Art/icul Hans Søgning och Regres forbeHolden som Hand best Veed och Kand

1711

1712

Anno 1712 d/en 16 January blef Holdet et almindeligt skatte och Sage ting udj Store SandVigen i Arne skibberede med Almuen der samme Steds som formedelst Vejens Lengde och besuerLighed sig ey indfandt paa det ordinaire tingsted Arne, nærværende Høyædle och Welbaarne H/er/r Stifttbefalingsmanden Andreas Undall, dend Constitueret Foget Peder Jensen Smith, som Lood Læse Hans Constitution dateret Bergen d/en 8 Sept/embris 1711, Bonde Leensmanden Børge *Selgviig, och eftterschrefvne Laugrettismænd, Hans Pedersen Reebslager, Rasmus Ingebretsen Reebslager, Erich Almaas Jørgen Jordall, Lars Aastvedt, Rasmus Hitland, Mons BlindHiem, och Laurit *MeelKrogen;

Och blef da Læst eftterschrefvne dend Kongl/ig allernaadigst forordning af 21 Febr/uary 1711 om alle extraordinaire paabud

Dend Kongl/ig SlotsLous allernaadigst anordning om Moderation udj dend 4 Art/icul af indHold at almuen paa Landet schall i Steden for Hver paar schoe som de Kunde slide, schall ichun betale for 2de par skoe daterit Aggerhuus Slot d/en 17 et pr: 1711

D/end Kongl/ig Allernaadigst forordning af 1 Juny 1711 om Kop- Heste och Ildsted, samt Rentepenge och HuusLeje skatt;

Dend Kongl/ig SlotsLous allernaadigste befaling daterit Aggerhuus Slot d/en 10 July 1711 af indHold at alle som noget Kand Være schyldig enten till Cammer Raad Mohrsen eller Hans Cautionist Nicolai de Berentfels eller noget godtz for dem i forvaring eller underpant Hafver, schall det till Magistraten i Raadstuen i Bergen till Kiende gifve;

De udj Raadstuen for Kiøbenhavns Slott Committerede deris schriftLig efterretning af 25 July 1711 om at alle som om noget Hos Hans Kongl/ig Mayestet Vill supplicere, schall indsende deris Suppliquer till Hans Excellence General och Baron Løvendal

1712: 12

Dend Kongl/ig SlotsLous allernaadigste befaling daterit Aggerhuus Slott d/en 19 Octobr/is 1711 af indhold at alle suppliquer schall schrifvis paa Stemplet papier och indrettis till dend Høyeste Øfrighed i Landet och SlotsLoven tillige, och at de som saadanne Suppliquer schrifver schall være till forplichtet dem at underschrifve at de af dem ere schrefvne.

Kongl/ig allernaadigst forordning daterit *Damgarten d/en 5te Septembr/is 1711 om betientere som staar for Regnschab och deris Cautionister at de ey eftter dends Loulig publication ey maa pantsette deris midLer rørendis eller urørendis

Dend Kongl/ig SlotsLous allernaadigste befaling daterit Aggerhuus Slott d/en 14 Octobr/is 1711 af indhold at af een Huer fuldgaard ingen undtagen schall betalís et schippund høe eller een Rixdaler i penge och de andre gaarder eftter deris Størelse.

Dend Kongl/ig SlotsLous allernaadigste befaling daterit Aggerhuus Slott d/en 3 Decembr/is 1711 af indhold at alle brendeViinsKiedeler, som eftter dend Kongl/ig SlotsLous befaling af 10

Septembr/is 1711 Vare forseiglede, schall Være fri fra forseigling till d/en 20 January 1712, men da igien at forseiglis

Dend Kongl/ig SlotsLous allernaadigste befaling af 20 August/ij 1711 af indhold at Visse øer schall udnefnis och beschiKis, Huor de folch och schibe som fra de inficerede Steder i Danmarch anKommer Kunde tillegge och Liggedage holde.

Welbaarne H/er/r Stifttbefalingsmandens anordning af 9 Sept/embris 1711 om at ingen af Undersaatterne maa tillade nogen med deris schibe fra de inficerede Steder anKomne at Komme i land, eller bruge nogen handell med dem, mindre huuse eller heele dem men afvijs dem till Leerøe Hafvn der Liggedage at holde.

Dend Kongl/ig SlotsLous allernaadigste befaling daterit Aggerhuus Slott d/en 22 Octobr/is Anno 1711 indeholdende at alle indLøbe med een tillstreKelig Strand Vagt schall forsyinis till præcaution, at ingen med de fra de inficerede Steder i Danmarch anKomne schibe Sig hemmeligen i land maatte practicere.

Der nest blef Sagerne foretaget,

Jacob Hindtz Hafde Ladet Stevne Knud Torsen till (at) betale 3 Rdr: 3 march \6? s/chilling / som Hand Hannem paa Hans S/a/l/ig/ Hustruis Veigne skyldig er, samt refundere Processens omKostning

Knud Torsen mødte for Retten och fragich det ringeste at Være schyldig

Jacob Hindtz begierede opsettelse till *nest ting at hand imillertijd Kunde forsyne sig med bevijs om hans *fodring,

Afsagt

Dend begierte dilation och opsettelse till nest holdende *ting: *bevilgis:

Gertrud Andersdatter Hafde Ladet Stevne Daniel Warner till at efterKomme dend imellem dem d/en 17 Juny 1711 ergangne Kiendelse:

Daniel Warner mødte iche ey heller nogen paa hans Veigne;

Citantinden Gertrud Andersdatter mødte for Retten och producerede dend imellem dem ergangne Kiendelse, Huor under Daniel Warner med egen haand har teignet at dend hannem d/en 9 Decembr/is 1711 er anvijst

1712: 12b

Der nest producerede hindis skrifttelig forsett daterit Sandvigen d/en 16 Jan/uary 1712;

Daniel Warner mødte for Retten och efter dend ergangne Kiendelse afLagde Hans CorporLig eed, at Hans Hunde, som hand paa de tider da Citantinden schulle faaet dend paa anKet schade hafde Ved Møllen iche Har *biet (bidet) eller tillføyet Gertrud Andersdatter nogen skade,

Afsagt

Daniel Warner Har afLagt Hans corporLig eed uden nogen condition at Hans eller Hans Mølles hunde iche har bidet eller Ved bid tilføyet Gertrud Andersdatter dend skade som Hun siger sig i sit Laar at Hafve beKommet, Huor fore Hand i alle maade fri Kiendis for denne Sag; Processens omKostninger opHæfvis paa begge sider

Anno 1712 d/en 15 Febr/uary blef holdet et almindelig Waar Restantze och Extraordinaire Skatte samt Sage ting paa tingstedet Frechou udj Herløe schibberede med bemelte schibberedis almue nærværende dend Constitueret Foget Daniel Raunsberg huis Constitution til Embedis

betienning udsted af Hans Excellence General och Baron af Løvendal d/en 27 Jan/uary 1712
blef Læst, saa Vell som och Bonde Leensmanden Rasmus Fromereide samt eftterschrefvne
Laurettismænd Ole Kousbøe, Rasmus Houland, Lars TostensViig Jacob *Fousgangen, Ole
LansViig, Jacob Rogn, Ole Hotoftt i Steden for Ole HerløVærd, och Ole Sæle;

Huor da for Retten blef Læst

Høyædle och Welbaarne H/er/r Stifttbefalingsmandens Andreas Undals Befaling till Fogden
daterit Bergen d/en 9 Febr/uary nest afvigte till allis efterretning om hvad Titul de schall gifve
Hans Excellence General och Baron af Løvendall;

Der nest blef iLigemaade Læst

Elisa Cathrina Johan Wolpmans schiøde daterit Bergen d/en 3 Septembr/is 1712 udgifvet till
Proviand, Ammunition och Material Forvalteren Ved Bergenuus festning Friderich
Schumacher paa tvende gaarder dend eene Kaldet Frechou udj Herløe schibberede schyldende
een Løb Smør och een tønde Korn dend anden Ascheviig Kaldet udj Echanger schibberede
schyldende een Løb Smør och een half tønde Malt.

Stifttschrifveren Hans Clemesens Hvids bøkellseddell daterit Bergen d/en 9 January 1712
udgifven till Johan Rasmusen paa et pund Smør och een tredie deell tønde malt udj Gaarden
LeerViig

Jonas Ruusis bøkelseddell daterit d/en 3 January 1712 och udgifvet till Lauritz Andersen Walde
paa Halfandet Spand Smør och halfandet Meele Malt udj gaarden Yttre Bragstad i Herløe
schibberede beliggende

Der nest blef dend Sag foretagen imellem Sorenschrifveren Arent Baltzersen paa dend eene och
Leensmanden Rasmus Fromereide paa dend anden side efter Rettens forafschedigelse paa
Høstetinget d/en 20 Octobr/is afvigte aar,

Sorenschrifveren Arent Baltzersen mødte iche ey heller nogen paa hans Veigne;

Leensmanden Rasmus Fromereide mødte self for Retten och gaf till Kiende at hand er uschuldig
i dend Sigtelse som Citanten hannem har Søgt for, och paastaaed \om/ Hand iche, saasom hand
iche LouLigt sin Sag forfølger, formedelst ubevijsLig Sigtelse och ubillig Process bør refundere
ham dends beKostning,

Och blef da her om saaledis

Dømt och Afsagt.

Well tiltaler Sorenschrifveren Arent Baltzersen Leensmanden Rasmus Fromereide formedelst
han hannem i Hans fraværelse paa ærLig nafvn och Rychte schal hafve udformet; Men efter-

1712: 13

di Hand med de for denne Rett{e} fremførte Vidners eedLig depositioner ey Har bevijsst hans
sigtelse eller ofverbevijsst Leensmanden Rasmus Fromereide uloulig at Hafve handLet, till med
møder hand iche ey heller Hans Sag LouLigen proseqverer; Thij Kiendis Leensmanden Rasmus
Fromereide fri for hans tilltale i alle maade; Processens omKostninger betaler Sorenschrifveren
Arent Baltzersen till Leensmanden bemelte Rasmus Fromereide {och} \med/ 4 march under nam
och exsecution inden femten dage efter Loven

Leensmanden Rasmus Fromereide hafde Ladet Stevne Joen Hegøen efter forige tiltale:

Joen Hegøen mødte iche eftter trende gangis paaraabelse:

Lensmanden Rasmus Fromereide Kunde iche med Vidner bevijse at Joen Hegøen Stevnt er,
Afsagt:

Leensmanden Rasmus Frommereide Hafver Vell Ladet Protocollere hans Stevnamaall och tilltale imod Joen Hegøen saaVell till Høstetinget d/en 21 Octobr/is som nu, men ey bevijser med Vidnisbyrd at det for Ham for hans bopæll Louligen er forKyndt, Huorfore Retten ey Kand ansee saadan Procedur och Rettergang for Loulig men dend i alle maade underKiender och ophæver.

Eftter at Høyædle och Welbaarne H/er/r Stifttbefalingsmandens Andreas Undals Befaling dateret Hoepe d/en 15 Febr/uary 1712, som er af følgende indhold:

Kongl/ig Mayestetz constituerede Sorenschrifver ofver NordHorLeens Fogderi
S/igneu/r Petter Bascher

Som almuen her i Stifttet meget har besverget Sig ofver dend pestVagt de Jefvnlige maade holde, och dend fleste deell heller schulle ønsche at maatte Leje for sig Lige som de udj SundHorLeen for huer *ætmaal (Etmål = døgn) hafver ærbødet Sig at gifve 12 s/chilling danske, huilchen priis Jeg finder meget billig och Resanabel; Saa Ville H/er/r Sorenschrifver *schrifver observere och forestille de Lengst fra Liggende, Huad byrde de nestVed Søen beliggende hafver Ved fløtning och andet, huorfore de dog er forschaanet, och det er billigt at det for disse i bæste maade blifver modereret, och Huad almuen maatte her udinden resolve, Ville mand protocollere och mig Straxen tillstille, at jeg der eftter een Person Kand udfinde, Som Sig samme Vacht forsuarLigen Kand paatage,

Huormed Gud befalet och forblifver H/er/r Sorenschrifvers tjenstVilligste A Undall
Hope d/en 15 Feb/ruary 1712

Var Kommen mig tilhende, forestillede jeg for een siddende Rett dend tillstede Værende almue i Herløe schibberede dessens indhold och deris Welbaarenheds gode intention till almuens Lettelse, Huor paa Bonde Leensmanden foreschrefvne Laurettis-Mænd och dend tillstede Værende almue paa egne och deris Veigne som iche Vare till stede eenstemmende tachede Øfrigheden for dend omhu som Herudinden drogis for deris Lettelse i disse besuerLige tider, och ærklærede Sig at de heller end gierne godVilligen een Huer for Sig ofver alt schibberedet Ville betale 12 s/chilling for Huer *eetmaal (døgn) de ellers schulle holde pestVachten Ved Leerøen, naar de der imod der for maatte entledigis och befries; dog med VilKor at en Huer Mand i de andre schibbereder i fogderiet, som till denne tijd har Værit befriet for PestVachten i dend Sted de udj dette schibberede nu nesten Halftredie aar tillige med Sartors schibberedis almue har maatt holdt dend Ved Lige, \maatte Lige som de der til contribuere/ och i saa maade med dem drage byrden; och ærbøed de Sig samme penge till Fogden paa Høstetinget naar Kongens Skatter erLeggis rigtigen at betale;

Dend forige constitueret Foget *Perder (Peder) Jensen Smith indgaf i Retten

1712: 13b

et Register ofver Restandtzen paa Huis (det som) endnu indestaaer hos allmuen af forLeden aars 1711 schatter saaVell ordinaire som extraordinaire beløbende till dend summa (ope rum) som for Retten LydeLigen blef opLæst och till dessens Rigtigheds Stadfestelse forseiglet och paaschrefven hannem tilbage Lefveret

Anno 1712 d/en 17 Febr/uary blef holdet eet almindeligt Vaar Restantze schatte och Sage ting i BrudKnappen med Alenfiths schibberedis almue, nærVærende dend constitueret Foget Mons/ieu/r Daniel Raunsberg, Bonde Lensmanden {Rasmus } Ellef Mundal och eftterschrefvne Laurettismænd Ole Hannisdall, Ole Knudsen Mitgaard, Ole Klefdall, Thomas Øfstegaard, Halver Næsse, Johannes Øfstegaard, Ifver Siursetter och Ole HelleLand

Mons/ieu/r Daniel Raunsberg *Laaed Læse Hans Excellencis General och Baron Lovendals constitution daterit Christiania d/en 27 January 1712, formedelst Huilchen hand till NordhorLeen och Wosse Fogderiers betienning paa Hans Kongl/ig Mayestetz allernaadigste approbation er beschiKet

Der nest blef i Lige maade for almuen oplæst och Kundgiort

Høyædle och Welbaarne H/er/r Stifttbefalingsmandens Anders Undals order til dend constitueret Foget om Hvad Titul alle och een Huer udj deris memorialer och Supplicationer schall gifve Hans Excellence Høybaarne H/er/r General och Baron Lovendal,

Och som ey Videre Var at publicere blef Sagerne foretagen

Dend forige constitueret Foget Peder Jensen Smit Hafde Ladet Stevne dend dreng Stephen Pedersen fordi Hand paa gaarden Erstad har udgifvet Sig for et spøgelse; Saa Vell som och Anders och Baste Erstad formedelst deris omgang med at nedgrafve een deell Been som de formeente Være Mennischens been i KirKegaarden Ved Sunde KirKe, och dem siden opgravet, Sampt Capellanen till Hammers giæld H/er/r Jonas Mechelborg till Huem samme been er Lefveret for dem till efttersiun i retten at fremføre; Endelig Qvindfolchet Sygni Monsdaatter och Ole Knudsen Tvedt formedelst LegemLig omgengelse med Huer andre och begangne Blodscham der for efter Loven at Lide Straf; Huor om dend constitueret Foget Daniel Raunsberg producerede hans Kaldseddell daterit Bergen d/en 22 Jan/uary 1712 som for Retten blef oplæst

Drengen Stephen Pedersen, Baste och Anders Erstad, saa Vel som och deLinqventerne Sygni Monsdaatter och Ole Knudsen Tvedt mødte alle for Retten och tillstaaed Louligen at Være Stevnte;

H/er/r Jonas Mechelborg Capellanen till Hammers giæld mødte iche, och om endschiønt hand self Ved egenhændig underskrifvelse paa Kaldseddelen har Vedstaaet at Være Stevnt iche dismindre beKreftede Hermand Mundal och Lars Vatne med eed och oprachte fingere at de d/en 3 Febr/uary som Var i dag *fiorten dend oplæste *haldseddell (Kald-) for hannem har forKyndt paa Hammers Præstegaard

Fogden Mons/ieu/r Daniel Raunsberg fremLagde det efter de udj StifttbefalingsMandens Sted Committeredis befaling paa gaarden Mundal d/en 13 Novembr/is 1711 passeret tingsforhør, som och blef oplæst - Saa Vell som och Sogne Præsten Magister Erich a Mønnechens tvende relationer till de udj Stifttbefalingsmandens Sted Committerede indgifven dend eene under dato d/en 22 Octobr/is 1711 dend anden af dato 27 Octobr/is nest efter Hvilche begge och for Retten blef oplæst;

Drengen Stephen Pedersen som for Retten Var tillstede blef till-

1712: 14

spurt om Hand Var dend som forbemelte onde och foraargelig handell hafde anrettet, Huor till hand Svarede, samt om Huem der ham der till Hafde instigeret (opphissa), Huor till hand

svarede at qvindfolchet Sygni Monsdaatter och ingen anden ham der till hafde persvaderet (persuadere = overtale), och ellers derforuden tillstaaed alt Huis som hand for Retten paa gaarden Mundal d/en 13 Novembr/is 1711 der om beKiendt hafver och udj det fremLagde tingsforhør er *indfor (indført); som for hannem blev oplæst; Eftter tilspørgelse forKlarede hand iche bedre Viste end denne hans forhold Var ustrafVærdig, sampt at hand endnu (ikke?) er blefven underVijst udj hans trois articuler och Saligheds Sag eller Værit deelachtig udj det HøyVærdig alterens Sacramente, Huilchet siste dend tillstede Værende almue tillstaaed saaLedis at Være;

Anders och Baste Erstad som och for Retten Vare till stede blef och Ved deris forKlaring som de for Retten d/en 13 Novembr/is 1711 paa gaarden Mundal i sær om de i KirKegaarden ned gravne been giort hafver, Huilchen och nu for Retten for dem blev oplæst; Ellers sagde de at de till deels af *forstreKelse (forskrekkelser) ofver dette hos dem af drengen Stephen Pedersen forøfvet Spøgeri, till deels af eenfoldighed disse been saaledis i Alfver Sunds KirKe nedgravvet och igien opgravvet hafver, i dend tanKe, at naar beenene, Huilche de iche Viste enten det Var mennische eller Creaturers been, saaledis blefve nedgravvede, schulle de blifve qvit och fri for dette Spøgelsis dennem paaførte urolighed, och at de iche Viste at saadan deris forhold Var Straf Værdig, begierede der for at øfrigheden Ville betrachte denne deris eenfoldighed och see der hen at de for Strafs Lidelse som de nu søgis till, maatte forschaanis;

Sygni Monsdaatter som eftter egen tillstaaelse schall Være 53 aar gammel, och tient paa gaarden Erstad udj 32 aar hos Anders Erstad och hans Formand Ole Erstad, mødte och for Retten, och eftter at dend forKlaring, som hun sistleden d/en 13 Novembr/is for Retten paa gaarden Mundal Hafde giort, for Hinde Var oplæst, tillstaaed endnu for denne Rett det samme, nemLig at Hun Vell som drengen Stephen Pedersen har forKlaret, talte med ham Ved gaarden Sletten Sanct: Hans dags aftten forLeden aar, men benechtede aldelis at Hafve enten LoKet truet eller Kiøbt till at forøfve dend onde handell paa Erstad; Och om Hun end, førend hun blef paagreben, een och anden gang har tillstaaet at Hafve auLet barn med Ole Knudsen Tvedt, det dræbt och siden i dend Madboe i Anders Erstadtz huus nedgravvet ret Lige som drengen Stephen Pedersen da hand anstillede Sig som et spøgelse, Hafde udSagt; Saa er hun dog der udj uschuldig och aldelis fri baade for barnets fødsell och Mord, och sagde at Hun till denne beKiendelse at giøre Var till drefvet af frycht for spøgelse, som truede at Ville rifve hinde i sønder; Men dend LegemLig samqvem och omgengelse paa bemelte tijd och Sted med Ole Tvedt beKiendte hun endnu som tillforn, och ingen Lunde imod hindis SamVittighed dend Kunde nechte och fragaae; Hun blef af Retten tilspurt, om hun iche, da hun med bemelte Ole Knudsen Tvedt hafde denne omgengelse och *Samqvem, erindrede Sig at Hun tillforn hafde født Barn Ved hans Søn Knud Olsen, och der for udstaaet KirKens disciplin, och at Saadan Synd Var schammeLig, Huor till hun Svarede ja, och Klagede ofver hindis Store ubetenchsom daarLighed Ole Knudsen Tvedt som och for Retten var nærværende blef och be-

1712: 14b

Standig Ved dend beKiendelse som hand d/en 13 Novembr/is paa gaarden Mundal for Retten giort hafver, {nemLig} och nu for ham blef oplæst, och eftter tilspørgelse af Retten forKlarede at da hands Søn Knud Olsen auLet barn med Sygni Monsdaatter och hun Ved ham blef fruchtsommelig och føde barn, Var Hans Søn bemelte Knud Olsen Hos ham och at hand som Hans Fader for ham betalte Hans Kongl/ig Mayestetz bøder, och nu Lige som qvindfolchet Klagede ofver hans Store daarLighed

Fogden Mons/ieu/r Daniel Raunsberg refererede sig till Acterne och de der udj indførte Vidners eedLig depositioner, saa Velsom och de schuldigis egen tillstaaelser och satte i rette 1ste At drengen Stephen Pedersen formedelst hans opdichtet Gudbespottende och foraargelig

Spøgeri och galenschab till Vedbørlig Strafs Lidelse andre till exempel bør ansees; 2det At Anders och Baste Erstad formedelst de uden forspørsell enten Hos geisLig eller VersLig Øfrighed har grafvet udj Anders Erstadtz boe och der optaget een deell been, som de siden i Alver Sunds KirKeGaard har nedgrafvet och igien opGrafvet da de dog ey Viste enten det Var mennische elLer umælende Creaturers been, i Lige maade till Vedbørlig Straf bør ansees; 3de och endeligen at Ole Tvedt och Sygni Monsdaatter efter Lovens 6 bogs 13 Cap/i/t/ul/ 14 Art/icul formedelst deris begangne blodscham bør lide och undgielde, och Var der om dom begierende

Afsagt

Denne Sag som er af stor Vigtighed optagis till Revision till i morgen tilig, da parter\ne/ for Retten hafver at møde och dom anhøre

Hans Andersen *Laaed Læse een till hannem af Stifttschrifveren Hans Clemesen Hvid udgifven bøkelseddell paa een Half Løb Smør och een half tønede Malt udj dend gaard Hielmtvedt, huilchen bøkelseddell Var daterit Bergen d/en 29 January A/nn/o 1712

Magne Rasmusen *Laaed i Lige maade Læse Hans bøkelseddell paa een half Løb Smør och een half tønede malt udj gaarden Møchelthun udgifvet af Ole Børgesen Møchelthun d/en 5 Decembr/is A/nn/o 1711

Ole Fæste Hafde Ladet Stevne Ifver Lij till at igien gifve ham to march som hand for meget Hos Ham har annammet till Skattis afKlarering, Till forKlaring der om at gjøre Hafde hand i Lige maade Ladet Stevne Gulich Feste, som Hannem pengene Laante;

Gulich Feste mødte for Retten och forKlarede at fiorten dage for Juell Laante Citanten hos ham 14 march 13 s/chilling till hans skattis afbetaling, Huilche penge hand saa Citanten Lefverede till Ifver Lij, Siden efter samme dag Kom Ifver Lij till Citanten och sagde at pengene som hand tilforn hafde annammet Var ey Rett tælte men at der Var to march mindre end der ellers schulle Være, HvilKe hand och saa at Citanten till Rettens nærmere paaKiendelse till ham Lefvere, saa at hand fich 16 march 13 (sk.) Hvilchet hand erbød Sig med at Ville och Kunde præstere;

Ifver Lij mødte for Retten och sagde at hand ey *annamme eller beKom mere hos Ole Fæste end 2 Rdr: 13 s/chilling men som der schulle Være 14 march 13 s/chilling och der restede 2 march, *som (saa?) gich hand till Ole Fæste och beKom de resterende 2 march;

Afsagt;

Af Gulich Festis fremførte forKlaring Hafvis Vis formodning at Ifver *Feste (Lij) udj dend hannem tillagde Sag och Sigtelse maa Være schyldig, Huorfore Hand foreLeggis her for Retten i følge af Lovens 1 bogs 14 Cap/i/t/ul/ 1 Art/icul Ret at gjøre hans benechtelsis \eed/ at hand iche mere annammede hos Ole Fæste end 2 Rdr: 13 s/chilling, Huilchen Kiendelse Ifver Lij efterKom och med eed benechtede at hand første gang ey annammede mere hos Ole Fæste end 2 Rdr: 13 (sk.) och iche 14 *Rdr: (march) 13 (sk.),

och blef da her om saaledis dømt och afsagt

Dend Sag och sigtelse som Ole Fæste her for Retten imod Ifver Lij fremført hafver, har bemelte Ifver Lij med benechtelsis eed Sig fra-

1712: 15

Lagt, Huorfore hand efter Saadan beskaffenhed i alle maade fri Kiendis Processens omKostning opHæfvis paa begge sider

Efter Høyædle och Welbaarne H/er/r Stifttbefalingsmandens Befaling som forhen Folio 13 er

indført, foreholt Jeg Alenfits schibberedis almue dessens indhold och deris Welbaarnheds gode intention till almuens Lettelse, Huor paa dette schibberedis Leensmand Laugrettismænd och tillstede Værende almue ærKlere sig at Ville Lige som HerLøe schibberedis almue gifve for Hver ætmaall (døgn) de ellers skulle holde pestVachten 12 s/chilling;

D/en 18 dagen nesteffter blev Sagen effter dend ergangne Kiendelse igien foretaget, da KirKeVærgen till Hammers KirKe Lars Tvedt indfant Sig for Retten paa Capellanen H/er/r Jonæ Mechelborgs Veigne och fremlagde først hans schrifttelig indLeg, der nest de udj Kaldseddelen ommelte been udj een forseiglet dog synder sleden Linnedug indsvøbt, som blev opLøst for at efftersee samme been, men som de iche Hafde nogen schiKelse till mennische been, Langt mindere at de Kunde Være eet *spæt eller nyfødt barns been, thi blev de af Rettens betientere igien forseiglet och till Fogden ofver Lefverett;

Och blev da udj denne Sag SaaLedis Kiendt och dømt!

Dett udi Retten fremLagde Tingsforhør holdet effter de udj StifttbefaLingsmandens fraværelse Committeredis befaling paa gaarden Mundal d/en 13 Novembr/is afvigte aar 1711 opLyser denne ganske Sags tildragelig: nemLig

Først at drengen Stephen Pedersen in Octobri nest tilforn Har begyndt och fuldbragt een meget selsom foraargelig och Strafværdi handell paa gaarden Erstad, først udj Anders Erstadtz huus Hos Hvem Hand da tiende, i det hand om aftens tijd effter at det Var blefven mørch dend eene tijd effter anden har spillet, piKet, banKet och buldret nu paa bordet, och undertiden paa Vegene i Stuen, Kast boret ofver ende och Huis (det som) der paa (stod) nedslaget, och anstilLet Sig som ett spøgelse, ja gjort det saa grofft, at Hans Huusbonde, der af eenfoldighed trode dett maatte Være et spøgelse eller udboor med Hustrue børn och Familie rømt ud af Hans huusis Værelse ind udj Hans Naboes Baste Erstadtz huus; der nest i det hand effter hans indKomst med hans Huusbonde der samme Stedtz har fremturet udj samme hans forsett och onde Handell och jo mere hand fornam at disse tvende Mænd med deris Hustruer och andre, Huis ord och tale der om hand dagLig Hørte, der ofver Vare *bestyrdtset, jo mere er hand blefvet bestyrKet udj hans ondskab, och omsider om aftens och natte tiid fra hans Leje Hand hafde under bordet begyndt under tiden med forvent maall under tiden Ligesom med grædende røst at udsige, \nu/ at Hand Var een af Gud beschiKet udsenning, nu at Hand Var et pige barn, som qvindfolchet Sygni Monsdaatter der tillforn een rum tijd hafde tient paa gaarden Erstad Strax Ved gaarden Tvedt beliggende, hafde aulet med Ole Knudsen Tvedt och i Løndom født, men det Strax effter fødselen myrdet och udj een Madboe Anders Erstad tillhørende nedgrafvet och begiert at *hand (hun?) maatte opgrafvis och i KirKegaarden begrafvis, samt Anden utilbørLig Snach, som af Acterne fornemmis; dette som melt er har hand tit och ofte dend eene aften effter dend anden i Sogne Præstens Magister Erich a Mønnekens och andre af almuens nærværelse end och udj qvindfolchet Sygni Monsdaatter(s) paahør, som det Vell i begyndelsen imod sagde men siden tillstaaed, igientaget och udj forberørte onde idret med gierning och ord *persevereret, indtill d/en 21 Octobris, da Sogne Presten, som Var Kommen der til Ste-

1712: 15b

det och formedelst de aarsager hand udj hans relation der om af 27de Octobris anfører och udi Acterne er indført, till hannem fich mistanke at hand maatte Være det formeentlig spøgelse, och formedelst dend aarsage førte ham med Sig fra Erstad till Hammers Præstegaard, huor hand saa Vell som och for Retten bestandig \har/ tilstaaed, at hand Var dend som dette foraargeligt Væsen Hafde begynt och forøfvat, och at qvinfolKet Sygni Monsdaatter ham der till hafde instigeret, huilchet hun dog effter Acternis udViis Stedtz har imod sagt och benechtet;

2 At Anders och Baste Erstad, som har satt tro till dette formeentLig spøgelse och dend

fordechtig Røstis udsigende och indbildet Sig at samme maatte Være et udboor, som bønderne i almindelighed, saadant Kalder, eftter deris egen Her for Retten gjorde tilstaaelse, har understaaet Sig uden allerringeste forspørsell enten hos geislig eller Verslig øfrighed at grafve udj Anders Erstads boe, och siden de der opgrafvne been udj Alver Sunds KirKegaard ned och igjen opgrafve;

3 At Sygni Monsdaatter har, førend hun blev angrebet, adschillige gange tillstaaed, at hun hafde ret Lige som det formeentlig spøgelse hafde udsagt, aulet et Barn Ved Ole Knudsen Tvedt, och det Hemmeligen født och formyrdet, och om endschiønt hun det Siden for Retten aldelis har fragaaet och benechtet, Saa er dog baade hun saa och Ole Knudsen Tvedt blefven Ved dend bestandig beKiendelse, at de med Huer andre har haftt Legemlig omGiengelse, eftter at hun nogLe aar tillforn hafde auLet barn med bemelte Ole Knudsens Søn Knud Olsen, och de begge for denne deris forseelse Staaed aabenbare schrifttemaall, och Faderen for Sønnen betalt de forbrudte Lejemaals bøder;

Och som nu paastaaes Straf ofver een hver i særdelished formedelst deris forseelse och misgierning, thi Kiendis eftter anførte Sagens forefunden beskaffenhed \som Rett/ at Stephen Pedersen, som hverKen er Kommen till Laugalder, ey heller undervijst udj hans Saligheds Sag eller Værit deelachtig udj det Høyværdig alterens Sacramente och synis till denne onde handell mere tillskyndet enten af ungdoms daarLighed eller onde mennisker end af egen forsetlig ondskab, bør straffis med Riis paa Kroppen {eftt} andre till exempel och afsky; Anders och Baste Erstads omgang Kand ey heller anderLedis ansees end for uloulig; thi eftterdi de af eenfoldighed och eftter egen indbildet superstition (Superstisjon = overtru) uden først at forspørge Sig hos deris foresatte Øfrighed geisLig eller Verslig, har brugt slig omgang med de ommelte been i KirKegaarden \at/ ned och opgrafve, Saa tillfindis de een huer for sig formedelst denne deris forseelse at bøde till de fattige 3 Rdr: inden femten dage eftter Loven; Sygni Monsdaatter och Ole Knudsen Tvedt, som Sig med Hver andre eftter egen tilstaaelse har beblandet, da de dog begge Var Vidende at Hun Lenge tillforn Hafde aulet och født barn Veed hans Søn Knud Olsen, Søgis Vell eftter Lovens 6 bogs 13 Cap/i/t/ul/ 14 Art/icul till Strafs Lidelse; Men eftterdi her ingen Kiendsgierning eller barns aufling och fødsell findis och dem ofver bevijsis, Saa understaaer Vi os iche at følge Fogdens paastand, men anseer for Rett, at de for forargelse at forKomme fra Hver andre bør afschillis saaledis, at qvindfolchet bør hen føris till Fische Lejene i FindmarKen, och Ole Knud {Olsen} sen till arbeide Ved *Ordals (Årdals) Kopper Verch i Sogn

Dend forige Constitueret Foget Peder Jensen Smith *Laaed indgifve et

1712: 16

Restantz Register paa Huis (det som) endnu hos almuen af forLeden aar 1711 udestaaer, huilchet for Retten blef Læst och forseiglet ham tilbage Stillet.

Anno 1712 d/en 18 Febr/uary blef holdet eet almindeligt Vaar schatte och Restantz ting i BrudKnappen med Radøes schibberedis almue nærværende dend Constitueret Foget Mons/ieu/r Daniel Raunsberg bonde Leensmanden Rasmus Sæbøe och eftterschrefvne Laurettismænd Mons Giere, Knud Ytre Sæbøe Aamund Møes, Mons Ystebøe, Knud Soltvedt, Anders Ascheland, Mons Soltvedt och Knud Udelle;

Och blef da for Retten tydeligen oplæst

Dend Constitueret Fogets Daniel Raunsbergs constitution till Embedis betienning fra Hans Excellence General och Baron Lovendal de dato 21 Jan/uary 1712

Welbaarne H/er/r Stifttbefalingsmandens schrifvelse de dato 9 Fenr/uary 1712 om Hvad Titul een huer som till Hans Excellence nogen memorial Vill forferdige hannem schall gifve.

Michel Andersen *Laaed Læse Hans Castensen Weilantz till hannem udgifvne bøkelsedel daterit Berg/en d/en 12 Jan/uary 1712 paa 18 MarKer Smør 1 1/2 Mæle Malt udj gaarden Dahle i Radøe schibberede

Johannes Aamundsen Laaed i *Lig maade Læse Cathrine S/a/l/ig/ Peder Lems till hannem udstede Bøkellsedel de dato 5 Jan/uary 1712 paa ni marKer Smør och Sex Kander Maltis Leje udj gaarden Bøe i Radøe schibberede.

Bonde Leensmanden Rasmus Sæbøe paa Kongl/ig Mayestetz Fogets Veigne hafde Ladet Stevne Anders Nielsen Yttre Sæbøe at Lide dom till æchtebøders udredelse fordi hand med hans nu hafvende hustrue *for (før) deris trolofvelse har aufLet Barn

Anders Niensens Stiffader Simon Yttre Sæbøe møde paa hans Veigne at sagde at det forholder sig saaledis som Stevnemaalet inneholder

Afsagt

Denne Sag Vill eftter dend Kongl/ig SlotsLous allernaadigste anordning de dato 8 Jan/uary 1711 *Vill for Høyædle och Welbaarne H/er/r Stifttbefalingsmanden først foredragis och Hans Approbation der om indhendtis forinden Anders Nielsen nogen Videre Proces maa paaføris.

Diderich Hønneken Hafde Ladet Stevne Johannes Hougland at Lide dom for utilbørLige och ubeføyet trusels ord, hand imod hannem sistLeden paa AscheLands tingSted da Høstetinget holdtis hafver udtalt, Her om at Vidne Stevnis Mangne och Niels Hougland

Dend indstevnte Johannes HougLand *som (saa) Vell som Vidnerne blefve trende gange paaraabte, men mødte iche;

StevneVidnerne Michel Aschelant och Halfvor Siursen comparerede for Retten och afLagde deris Corporlig eed om, och de hafde Stevnt saa Vell Hofvetmanden som Vidnisbyrdene med Loulig Kald och Varsell och talt med een huer i Sær for deris boepæll,

Afsagt

Eftterdi de indKallede Vidner Magne och Niels HougLand saa Vell som och Johannes HougLand har faaet LouLig Kald och Varsell, saa foreLeggis de begge till først holdende Sommerting for Retten at møde och under 20 Lod sølfs bøder afLagge deris forKlaring om Hvis (det som) dem om denne Sag er Vidende till Samme tijd gifvis Johannes *HougLang Laugdag

Dito Hønneken Stevner Magne HougLand eftter forige tilltale och till endelig dom at betale de paastevnte 4 march;

Magne HougLand blef trende gange paaraabt men mødte (iche);

Stevne Vidnerne afhiembLede med (eed?) at har Stevnt ham i gaar fiorten dage med LouLig Kald och Varsell for hans boepæll och talt med ham Self;

Afsagt

Magne *Houglang foreleggis till første ting at møde och svare til Sagen saa fremt ey da dom schall afsigis.

Dito Hønneken Stevnt Thomas Soltvedt efter forige tiltale och till Vidnisbyrd indKaldet Niels Giere och Moens Øfstebøe.

Thomas Soltvedt blev paaraabt men mødte iche,

Stevne Vidnerne Michel Aschelant och Halfver Siursen afhiemlede med eed at de hafde Stevnt ham LouLig for hans *bopiell till dette ting at møde;

Niels Giere mødte for Retten och efter aflagde eed forKlarede at nu sist afvigte Høsteting eet aar siden da de Var paa tinget och de skulle reise hiem Var Thomas Soltvedt i følge med dem paa baaden, och da de Kom i Toule Waagen begierede hand at de Ville Legge till land med baaden Huilchet hand (Niels) och Mons Øfstebøe gjorde, och gich da Thomas paa Land och tog der een deell Vidier som tillforn Var schaaren och sammen Knippet, och sagde at Niels Toule hafde gifvet ham forlov at schiere dem i Toule schoven

Mons Øfstebøe mødte och for Retten och efter aflagde eed forKlarede Lige det samme som Niels Giere profvet hafver,

Afsagt

Thomas Soltvedt foreleggis till første ting at ærKlere sig imod de førte Vidners forKlaringer, och anhøre Hvis Videre Vidnisbyrd Citanten achter at føre saa fremt da ey schall Vorde dømt efter huis fremLagt er;

Der nest foreholt Jeg almuen Høyædle och Welbaarne H/er/r Stifttbefalingsmandens Andreas Undals gode forslag och intention till almuens Lettelse och befrielse for dend anordnede pestVagtis holdelse Ved Leerøen, for at fornemme Hvad dette schibberedis almue Vill resolvare; de samptlige som de forige schibberedis almues folch sig ærKlerede at de Vilde och gierne gifve penge till Visse personer som pestVagten forsuarLigen Kunde Ved Lige holde, naar de formedelst dend besuerlighed de hafver med fløtninger maatte forschonis at gifve mere end 12 s/chilling for Hver mand i schibberedet for Huer ætmaall (døgn).

Anno 1712 d/en 19 Febr/uary blev holdet et almindeligt Vaar Restantz Skatte och Sage ting i BrudKnappen med Lindaasis schibberedis almue nærVærende dend Constitueret Foget Mons/ieu/r Daniel Raunsberg, Bonde Leensmanden Michel Oenæs, och efterschrefvne Laugrettismænd: Elling Hellestvedt, Jacob MonsStad, Mons Fondnæs, Hans Rijse, Bendix Louaas Halsteen Lougaas, Rasmus Hoopland och Mons Østrem;

Och blev da læst

Dend Constitueret Foget Daniel Raunsbergs constitution till Nordhorleen och Waase Fogderiers betienning hannem fra Hans Excellence General Gouverneur och General en Cheff over dend Civil och militair Estat i *Norde (Norge) Baron Løvendal sub dato 27 Jan/uary 1712

Høyædle och Welbaarne H/er/r Stifttbefalingsmandens Befaling till Fogden af dato 9 Febr/uary om Huad Titul een huer udj deris brev, memorialer och Supplicationer schall gifve Hans Excellence H/er/r Baron Lovendall.

Hans Olsen *Laaed Læse Lars Robbertsens till ham udgifvne skiøde de dato 28 Novembr/is 1711 paa dend Nordre \halfve/deell i gaarden Sæfrøen udj Lindaas schibberede i NordHorLeens Fogderi

Helge Joensen *Laaed Læse Byfogden Hans Ruusis till ham udgifven bøkellseddel daterit Bergen d/en 15 Decembr/is 1711 paa tre schillings Leje udj gaarden Mongstad i Lindaas schibberede udj NordhorLeen beliggende

H/er/r Johan Madtzen Hafde Ladet Stevne Jochum Kling efter forige tiltale och till at
efterLefve dend Kiendelse som sist holdende *Høste (Høsteting) d/en 31 Octobr/is gifven blef
Jochum Kling blef trende gange paaraabt men mødte iche ey heller nogen paa hans Veigne
Hans Rijse och Ole Finnesbøe forKlaredede at de hafde Stevnt ham sistLeden mandag *otte d/en
8 Febr/uary och talt med ham self i Kiillstrømmen for hans boepell
Dend HæderLig Mand H/er/r Johan

1712: 17

Madtzen mødte self for Retten, och paa det Jochum Kling ey siden schall sige at Hand med
Retten er blefven ofveriilet, begierede hand at hand maatte foreleggis førstholdende ting at
møde, och da at efterKomme huis (det som) ham af Retten er forelagt.

Afsagt.

Efter dend HæderLig Mand H/er/r Johan Madtzens egen begier, udsettis Sagen till først
holdende Sommer ting, da Jochum Kling Hafver at møde och EfterLefve dend Kiendelse som
sistLeden dend 31 Octobr/is gifven er, och Videre at suare eller Lade svare for Sig, saa fremt ey
da een endelig dom schall afsigis

Jacob Hersleff Procurator i Bergen Hafde Ladet Stevne Jochum Kling Giestgifveren i
Kielstrømmen, at betale hannem Resterende procurators *soLarium (salær) for een Sag hand for
hannem mod S/igneu/r Danker Dankers i Bergen hafver udført, med penge 14 Rdr: 4 march,
sampt at erstatte Processens omKostning

Jochum Kling blef trende gange paaraabt men mødte iche ey heller nogen paa Hans Veigne
Ole Finnæsboe och Hans Rijse afhieMLEde Stevnamaalet at det for hannem i egen Person Ved
hans boepæll er forKyndt d/en 8 Febr/uary sistLeden

Afsagt.

Jochum Kling har ey faaet dend Varsell som Loven befaler, huor fore ey nogen Rettergang
imod ham Kand tilladis, men saa fremt Citanten achter sin Sag och tilltale imod ham at
proseqvere, bør Hand gifve ham fiorten dagis Kald och Varsell

Efter dend dom som sistLeden d/en 31 Octobr/is imellem Diderich Hønneken och Joen
UdLyren blef afsagt, mødte Joen UdLyren for Retten och ærKlerede HønneKen paa denne
maade, at hand ey Ved andet paa hannem at sige end det som ærLigt och Sømmeligt er, och
hand ey har haftt nogen føye till de udtalte fornærmende ord, och bad Diderich Hønneken om
forladelse.

Och som ingen flere sager till paaKiendelse Vare indstevnte, thi foreholt Jeg dette schibberedis
Leensmand Laugrettismænd och almue Lige som de andre schibbereders almue Høyædle och
Welbaarne H/er/r Stifttbefalingsmandens gode och Velmeente intention till almuens Lettelse
angaaende dend paabudne pestVachtis Holdelse, och tillspurte dem om de heller Ville gifve
penge till Visse personer, som pestVachten Ved Leerøen Synden for Byen forsuarLigen Kunde
holde, eller och om de self, naar dett Kunde tillKomme dette schibberedis almue; heller Ville
reise saa Lang Vey fra deris huus och hiem, och dend holde; Huor paa de samptLige ærKlerede
sig for Retten Lige saaLedis som Herløe schibberede och forhen i Protocollen Folio 13 findis
tilført;

Dend forige Constitueret Foget Peder Jensen Smith *Laaed indgifve et Register paa Huis (det
som) af dett forige aars *1712/ (1711) schatter Hos een deell af almuen indestaaende, som for

Retten blef *blef (Læst), paaschrefven och forseiglet, och till ham igien Lefveret.

Anno 1712 d/en 24 Febr/uary blef holdet et ordinaire Restantze Skatte och sage ting paa tingstedet Eide udj Echanger schibberede med bemelte schibberedis almue, nærVærende dend Constitueret Foget Mons/ieu/r Daniel Raunsberg /: huis Constitution udsted af deris Excellence Høybaarne H/er/r General och Baron af Lovendall d/en 27 Jan/uary 1712, blef Læst /: Bonde Leensmanden Ifver Esem och efterschrefvne Laurettismænd, Niels Asgaard, Aslach Lij, Ole Lij, Ole Høland, Ole Kalsaas, Ole Andersen Indre Hinnæs, Aamund Asgaard, {Arne Eje, men}

1712: 17b

Erich Svindall, men som Hand uden bevijsLig forfald till Rettens betienning sig ey indfant, Saa blef i hans Sted udnefvnt Arne Eje, som af Fogden for hans møye efter Loven blef *blef betalt med 16 schilling danske, huilche tillige med hans faldsmaall dend schyldige efter LouLig medfart betaler;

Der nest blef Læst

Høyædle och Welbaarne H/er/r Stifttbefalingsmandens order till Fogden daterit Bergen d/en 9 Febr/uary 1712 om hvad Titul de, som noget forderis Excellence Baron Løvendall har at andrage, hannem schall gifve

MiKell Hansen *Laaed Læse hans till hannem af EnKen Inger Erichsdaatter udgifvne bøkelseddell daterit Nedre Echanger d/en 23 Febr/uary 1712 paa 1 pund Smør och 16 Kander malt udj gaarden Nedre Echanger i Echangers schibberede beliggende

Knud Johansen *Laaed Læse hans till hannem af Hans Bang i Bergen udgifvne bøkellseddell daterit Bergen d/en 12 Octobr/is 1711 paa 18 MarKer Smør och 1/4 t/ønde maltis Landschyld udj gaarden Maalviig udj Echangers schibberede och Hossangers Sogn beliggende

Anders Andersen i Lige maade een till ham fra Hans Jørgensen KirKeværger till KorsKirKen i Bergen udgifven bøkellseddell daterit Bergen d/en 28 Novembr/is 1711 paa een half Løb Smør och 1/4 t/ønde malt udj gaarden Qvinge i Echangers schibberede beliggende

Erich Monsen i Lige maade hans till hannem af deris Høyærværdighed H/er/r Biscopen Magister Niels Smed udgifvne bøkellseddell daterit Bergen d/en 9 Novembr/is 1711 paa 2 Spand Smør mindre end een Hvid (dansk/norsk mynt) udj Øfvre Echanger udj Echangers schibberede beliggende

Friderich Schumacher Proviants, Amunitions och materials Forvalteren Ved Bergens Festning Laaed Læse hans till hannem af Madame Elisa Cathrine afgangne Johan Wolpmans udgifvne schiøde daterit Bergen d/en 3 Sept/embris 1711 paa gaarden Frechou udj Herløe schibberede och paa gaarden Ascheviig udj Echangers schibberede beliggende.

Efter paraabelse indfant sig ey nogen som Sager till paaKiendelse hafde indstevnt.

Høyædle och Welbaarne H/er/r Stifttbefalingsmandens intention och forsLag till almuens Lettelse och befrielse for dend anordnede pestVagt Ved Lærøn och dessens forsuarLigere Ved

Lige holdelse blev dette som de andre schibbereders almue foreholt, och almuen foreslaget om de heller Ville gifve penge, Huorfor Visse personer till pestVachtens VedbørLig och forsvarlig Ved Lige holdelse Kunde Lejes, eller de self naar det dem Ved omgangen tillKommer, dend Ville holde. Huor paa Bonde Leensmanden Ifver Esem, foreschrefvne LaugRettismænd och dend till stede Værende almue eensstemmende Sig ærKlærede, at de som de andre schibbereders almue een Hver mand for Sig gjerne Vill gifve 12 s/chilling for Huer et maall (Etmål = døgn) naar de ellers Ved omgangen skulle holde pestVagten, mere sagde de sig ey Kunde udgifve i Henseende till dend tyngsell de i disse Krigstijder Har maatt udstaae och dagLig udstaae, thi om de schippereder nærmest Ved Søen besværges sig ofver den tyngsell med fløtninger, Saa har dette schipperede Støre tyngsell med Soldaters udredning, i dend Sted de

1712: 18

i Søe eller marin Legderne der for er befriet, Huorfore de recommendede dette deris tillbud till Welbaarne H/er/r Stifttbefalingsmandens gotfindende.

Dend forige Constitueret Foget Peder Jensen Smith *Laad indgifve et Register och specification paa huis schatter for forLeden aar 1711 endnu hos een deell af almuen ubetalt indestaaer, huilchet for Retten blev opLæst, befunden Rigtig, och der fore paaschrefven och under Rettens Seigl ham tilbage Lefveret.

Ole Olsen Yttre Hindenæs *Laad Læse den hannem af Stifttschrifveren Hans Clemmesen Hvid meddeelte Byxelseddell daterit Bergen d/en 3 Febr/uary 1712 paa et pund och 6 marKer Smør udi gaarden Andaas udj Echanger schibberede.

Anno 1712 d/en 25 Febr/uary blev holdet et almindeligt Restantze skatte och Sage ting paa gaarden eller tingstedet Eide med Hossangers schibberedis almue, nærværende dend constitueret Foget Mons/ieu/r Daniel Raunsberg, huis constitution till NordHorlens och Wosse Fogderiers betienning af deris Excellence Høybaarne H/er/r General och Baron Lovendal udgifven d/en 27 Jan/uary 1712 blev Læst, Bonde Leensmanden Johannes Hannestvedt, och eftterschrefvne Laurettismænd Aamund HustrueLie, Ole EiKeland, Niels Fieldschaall, Arne RysLand, Knud *Steen (ikkje gardsnamn i Hosanger sk.r.) udj Stephen Heldals Sted, Knud Heldall, Ole Holand, och Ole Tirevold

Dernest blev Læst

Høyædle och Welbaarne H/er/r Stifttbefalingsmandens order till fogden de dato 9 Febr/uary 1712 om Hvad Titul een hver som noget hos Hans Excellence H/er/r Baron enten Ved schrifvelse eller supplicationer och memorialer har at andrage, hannem gifve skall

Ole Olsen Laaed Læse een till hannem af Fru Maria Macodie udgifven bøyelseddell de dato 3 Decembr/is 1711 paa 1/2 Løb och 6 marKer Smør saa och 1/2 t/ønde och 6 Kander maltis Landschuld (Gard ikkje nemnd)

Joen Johansen Laaed Læse Ole Johansen Revems och Steffen Magnesen Loene deris schiøde de dato 6 Febr/uary 1712 till ham udgifven paa 25 3/4 march Smør och 14 1/2 Kande Korn udj gaarden Ladstad i Hossanger schibberede

Dernest blef Sagerne foretaget och Hafde da

Ole Arnesen Miøs Ladet Stevne Gudmund Miøs at Lide dom efter Loven fordi hand Kort for sist afvigte Jule helgen da hand Nemlig Ole Miøs Var ferdig med een otterings baad, udj Huilchen de begge Vare deelachtig Huer for een Halfdeell, at Ville Reise till Byen, Kom ned till Søen efter ham och ey allene Vegrede ham at faae baade SeigLet (båtseglet), men det som mere er drev ham paa baaden med Steen fra Landet och der foruden med ærrørige ord hannem *udførmede, Herom at Vidne Vare Stevnte Ole Nielsen Miøs, Ole Magnesen Hole, och Marite tiennende hos Ole Miøs

Gudmund Miøs mødte for Retten och i alle maade fragich Sigtelsen

Ole Nielsen Miøs comparerede for Retten och efter at eedens formular af Lovbogen for ham som de andre Vidner Var opLæst och for dem forKlaret afLagde Hand hans corporlig eed och der Ved Lofvede at *udside hans Sandhed saa Vit hand hafde hørt och seet och intet dølge, och forKlarede, at noget for sist afvigte Jule fest, da hand Var *nedre Ved Hans Ladbiere Ved Søen, hørte hand at Ole Arnesen sagde till Gudmund Miøs, du Stener mig med Steen som een Hund och tyrch, da explicerede (Eksplisere = forklare) hand Sig at Hand iche Kand erindre sig enten ordene falt saaLedis eller om Ole Arnesen sag-

1712: 18b

de du steener mig som jeg Kunde Være een Hund eller tyrch, men med det samme ordene blef udsagt, hørde hand at det plumpet i *Siøn, men enten det Var steen eller Gudmund Miøs *Kastedede (Kastede) Steen efter Ole Arnesen eller iche Saae hand iche, saasom der Var et Nyst imellem dem och ham, Videre forKlaring om denne Sag Viste hand ey at giøre

Ole Magnesen Hole afLagde i Lige maade med oprachte fingere hans eed om at Ville Vidne Sandhed i denne Sag, och forKlarede, at Kort for sist afVigte Jule fest da hand med Ole Arnesen Ville fare til Byen gich Hand om morgenen tilig ned till Søen med ham efter at Ole Arnesens pige tilforn hafde afHendtet nøgler till nøstet der baaden Staaed fra Gudmund Miøs, och da de Hafde begge sadt baaden af Nystet ud paa Søen, gich Ole Arnesen Hiem till gaarden igien imiller tijd Kom Olis pige Marite Aslachsdaatter ned till ham och sagde nu Kommer Gudmund Miøs, och slaaer baaden i synder, huorpaa Attestanten svarede hinde; hand slaaer iche min men hans egen baad i synder, saa som hand self ejer dend halfve deell der udj; Gudmund Miøs Kom och Strax der paa gaaendis ned till Søen, och efter hand Var ned Kommen tog hand een aare af bemelte baad, och gich op imod nøstet der med, der mødte Ole Arnesen ham och tog aaren fra ham, och gich der med ind i baaden som Lae Løs och Strax *siede (seig) fra Landet; Gudmund Miøs som da hafde sadt sig paa een Steen, tog to steene och slog dend (dem) ud i Søen tedt Ved baaden, der paa talte Ole Arnesen till Gudmund, men enten hand sagde du Steener mig som een hund och tyrch, eller du steener ingen hund eller tyrch Viste hand iche at forKlare, ellers hørde hand at Gudmund sagde till Ole du har Staalet baaden ud af nystet som een tyf

Marite *Aslachsdaatters afLagde och hindis eed om at Ville forKlare alt Huis (det som) hun i denne Sag hafde hørt och seet och hinde VitterLigt er, och forKlarede, at Kort for Juel nest afvigte, \da hun/ hafde baaret noget tøy ned till Søen for hindis huusbonde Ole Nielsen, som Ville fare till Byen med Ole Arnesen, saae hun at Gudmund Miøs tog een aare af baaden, som de skulle fare paa, och gich der med hen imod Nøstet, Huor Ole Arnesen mødte ham, sigende Huor Vill du hen med aaren och tog dend fra ham och Steeg der med ind i baaden, som da siede fra landet, da hun och saae at Gudmund tog to Steene och Kastede i Søen teedt Ved baaden men at hun HuerKen hørde eller saae andet imellem dem passere saa som hun med det samme Stenene blef, som melt er, Kastet i Søen, gich der fra.

Efter at parterne sig hafde ærKlæret at de ej hafde noget Videre at fremføre, men begierede

endelig dom i Sag; blev de af Retten foreholt som naboer med Huer andre Sig at foreene, och efterdags med huer andre Lefve fredelige; Huorefter de begge Ole Arnesen paa dend eene och Gudmund Miøs paa dend anden side blev med huer andre Venligen for Retten forLigte och at samme forLig stedtze schall holdis, Vedtoge de at dend som bryder denne forLig och uden schiell dend anden i nogen maade fornærmer schall foruden Hvis Straf Retten ham Kand paaLegge bøde till de fattige 4 Rdr: efter Hvilchen

1712: 19

beskaffenHed

SaaLedis blev afsagt

Efterdi begge parterne Ole Arnesen paa dend eene och Gudmund Miøs paa dend anden side Her for Retten med huer andre ere blefven foreenede och forligte, och Lofvet efterdags at Lefve fredelig med huer andre som Naboer Sømmer och anstaar, och der foruden indgaæet, at dend som iche holler denne forLig, och uden aarsage tilføyer dend anden nogen fortrædelighed fornærmelse och forurettelse schal bøde till de fattige 4 Rdr: foruden dend Straf som Retten ham Kand paalegge, saa Stadfestis och af Retten samme forLig, och saaledis ophæfvis denne Sag.

Lisbet Hendrichsdaatter hafde Ladet Stevne Arne RysLand formedelst hand hinde med ærrørige ord har ofverfaldet, Saa och fordi Hand hinde med een olderStaf har Villet slaget, till Vidne Vare *Stevne Niels Hole och Ole Hole;

Arne Rysland mødte for Retten och ærKlerede Sig paa Citantindens Sigelse saaledis, at hand hinde iche har fornærmet HverKen med ord eller gierning;

Derpaa blev Vidnerne for Retten frem Kallet, och efter *Lagde (afLagde) corporlig eed forKlarede Niels Hole at Kyndelsmisse dag sistLeden, da Arne RysLand efter indbydelse Var i Hans Huus och af deponenten efter deris maade blev tracteret Kom omsider Citantinden der samme Steds ind, och efter at de nogen tijd med Hver andre Hafde druKet och Vare blefve beschenchte, hørte hand Vell at Lisbet Hendrichsdaatter schiød ham till Vidne, men iche Huad hand skulle Være Vidne till, saasom hand iche hørte eller sig Kand erindre at Arne RysLand hinde i nogen maade fornærmede.

Ole Magnesen Hole afLagde och Hans corporLig eed om at Ville profve Sandhed och intet dølge, och forKlarede at hand tillige med Arne RysLand Var Vell Kyndelsmisse dag sistLeden udj Niels Holis huus och Værelse och blev tracteret med de andre saa at Hand blev druKen, men HuerKen hørte at Lisbet Hendrichsdaatter schiød ham till Vidne, iche heller Kand erindre sig at hafve Hørt at Arne RysLand hinde ofverschieldede;

Citantinden paastaaed at, efterdi Vidnerne iche saa KlarLigen Ved deris forKlaring opLyser denne sag, som hun hafde formodet, om iche da Arne RysLand bør paaLeggis at *afLeggelse (afLegge) hans benechtelsis eed, och der Ved fraLegge sig sigtelsen først at hand hinde iche Har schieldet Hinde for een tiuf, saa och at Hand \iche/ Hinde Har forfuldt dagen efter Kyndelsmisse dag med een *Odel (Older) staf Ved Holms broen och truet hinde at slaae Videre sagde hun sig ey at hafve till denne Sags opLysning;

Thij blev da her om saaledis for Rett Kient och Dømt

Well tiltaler Lisbet Hendrichsdaatter Arne Rysland for denne Rett, sigtende hannem for at Hand hinde med ærrørige ord schall hafve forKleinet udj Niels Holis huus Sist afvigte Kyndelsmisse dag, saa och dagen efter paa Vejen Ved Holmis broe med een Stoch hinde forfuldt for der med hinde at Ville slaae; Der om at Vidne Har hun och indStevnt och for Retten Ladet forhøre tvende Vidner; Men efterdi Arne RysLand ey er ofverbevijsst ubilligen imod hinde at hafve handlet i gierning och ord, thij friKiendis hand for denne Hannem ubevijslig

tillagde Sag i alle maade; Processens omKostninger bør Lisbet Hendrichsdaatter till

1712: 19b

Arne RysLand at betale med to march dansche, huilche hun tilfindis at udrede inden femten dage under exsecution efter loven

Høyædle och Welbaarne H/er/r Stifttbefalingsmandens intention och forslag till Almuens Lettelse och befrielse for dend anordnede pestVagt Ved Leerøen blef och dette som de andre schibbreders almue foreHolt, Huor paa almuen sig ærKlærede Lige som almuen af Echangers schibberede och udj ting Protocollen folio 17 findis indført

Dend forige Constitueret Foget Mons/ieu/r Peder Jensen Smith Laaed for Retten indgifve eet Register paa huis (det som) af forbigangne aars 1711 schatter endnu hos een deell af almuen ubetalt udestaaer, huilchen Restantze tydeligen for Retten blef opLæst, befunden Rigtig, och der fore paaschrefven och forseiglet hannem tilbage Lefveret

Anno 1712 d/en 27 Febr/uary blef holdet et almindeligt Restantze skatte och Sage ting paa gaarden Reistad med Mielde schibberedis almue nærVærende dend constitueret Foget Mons/ieu/r Daniel Raunsberg, BondeLensmand Johannes Øfstemielde och eftterschrefvne Laugrettismænd Niels *Mitmæle, Jens HundHammer, Anders Borge Magne Borge, Joen Greve, Anders *SpurKeland (Burkeland), Ener Rivenæs och Niels Aasem

Och blef da Læst eftterschrefvene documentes

Dend Constitueret Foget Daniel Raunsbergs Constitution till Embedis betienning daterit Christiania d/en 27 January 1712

Høyædle och Welbaarne H/er/r Stifttbefalingsmandens \order/ till dend Constitueret Foget daterit Bergen d/en 9 Febr/uary nest afvigte om Huad titul alle och een Hver som enten Ved schrifvelse eller memorialer och supplicationer noget Har at andrage hos Hans Excellence H/er/r General Gouverneur och General En Chef ofver dend Civil och Militair Estat i Norge Baron af Lovendal Hannem gifve skall.

Elling Monsen Revems byxelseddell till hannem af H/er/r Claus Schavenio d/en 22 Januar/y 1712 udgifven paa 18 march Smør och otte Kander malt udj gaarden Hartvedt i Mielde schibberede

Rasmus Knudsøns byxelseddell i Ligemaade af H/er/r Claus Schavenio till hannem d/en 16 Febr/uary 1712 udgifven paa een Half Løb Smør och tolf Kander malt udj gaarden Schiestad i Mielde schibberede

Joen Nielsens byxelseddell till hannem af Anders Andersen d/en 16 January 1712 udgifven paa et pund Smør och tiufve Kander malt udj gaarden Rongve i Mielde schibberede beliggende

Johannes Olsens bøxelseddell till ham af Johan Johansen d/en 12 January 1712 udgifven paa een Half Løb Smør och tre Mæller malt udj dend gaard Rongve i Mielde schibberede beliggende

Anders Knudsens bøxelseddell af Stifttschrifveren Hans Clemesen Hvid till ham d/end 14

Jan/uary 1712 udgifven paa et spand Smør och halfanden Mæle malt udj gaarden Mellum i Mielde schibberede beliggende.

Johannes Hannstvedts schiøde udgifven till Johannes Hansen paa 1 pund \16 march/ Smør och 9 1/3 Kande Malt udj gaarden Nore Soelberg d/en 9 Aprilis 1710

Bonde Lensmanden Johannes Øfstemielde Har Ladet offentlig fredLyse eftterschrefvne gaarders tilliggende skov, Saa som Stang Helle, Helle Væaa, BuKesteen, Korstad, Dovig, och advaret alle och een Hver sig at entholde fra enten at hugge tømmer eller brende Ved eller flege? (flekke) næver i bemelte gaarders tilliggende skouve

1712: 20

Bonde Leensmanden Johannes Øfste Mielde Hafde Ladet Stevne Jacob Sørensen at Lide dom efter Loven fordi hand udj Hans Ehteschab udj Løsachtighed har beligget Ellen Olsdaatter och hinde Lejermaall begaaet, Huor fore hans boes Midler och er Vorden seqvestreret (sekvestrasjon = arrest)

Indstevnte Jacob Sørensen mødte for Retten Och Vedgich Hans Synd och forseelse, sampt gaf till Kiende at hand der for har udstaaet KirKens disciplin, och at hand for Meenigheden har afbedet denne hans foraargelig forseelse.

Citanten paastaaed dom efter Loven,

Och blef da her om saaledis dømt

Jacob Sørensen, som befindis udj hans Ehtestand at hafve bedrefvet Hoer med Elen Olsdaatter, bør, saasom det er første gang, efter Lovens 6 bogs 13 Cap/i/t/ul/ 25 Art/icul Straffis paa hans yderste formue som efter foregaaende liqvitation och naar ald bortschuldig giæld er fradragen, bør Være hans Kongl/ig Mayestet hiemfalden

Ole Magnesen Hoele paa hans MyndLings Elling Olsens Veigne Hafde ladet Stevne Elling Soelberg efter forige tiltale, och till at efterlefve dend paa Høstetinget afvigte *afvigte 24 Novembr/is ergangne Kiendelse och till endelig dom

Elling Soelberg fremførte for Retten et af de tvende paaberaabte Vidner navnlig Ole Soelberg, som efter aflagde eed forKlarede, at Elling Olsen ey har faaet dend *gro Kofte i betaling for hans Løn, saasom hand hørte at Elling Soelbergs Hustrue forend hun døde, sagde at Elling Olsen uden Væderlag schulle hafve bemelte Kofte Videre sagde hand Sig om denne Sag ey at afvide.

I Lige maade fremførte hand till Vidne Knud Schiestad som och efter afLagde eed forKlarede at hannem ey er VitterLigt at Elling Olsen har paa hans resterende {Land} Løn beKommet dend ommelte *gro Kofte och Guldering

Citanten forKlarede at Elling Olsen beKom graaKofften forend schifttet efter Elling Soelbergs Hustrue blef holden, och Lønnen paa schifttet hannem blef gotgiort,

Elling Solberg blef af Retten tilspurt om Koften udj schiftebrefvet efter hans Kone befindis at Være specificeret och indført, huor till hand svarede ney;

Citanten sagde at om endschiønt Koften er gifven Elling Olsen saa dog efterdi Elling Soelberg det nu Vill fragaae, saa Vill hand Lefvere Ham dend tilbage igien, Huorfore hand paastaaed dom till schadisLøs betaling,

Och blef da her om Saaledis dømt och afsagt

Det befindis af Acterne och Elling Soelbergs der udj tilførte tilstaaelse at Elling Olsen paa schifttet efter Elling Soelbergs Hustrue er tillagt 2 Rdr: 2 march resterende tienniste Løn, Huor

fore hannem och er udLagt fire Smaler och et bord, sampt at Elling Olsen siden schifftet blef holdet har tient ham udj tvende aar, och der for tillKommer aarlig 4 march; dette udLeg har Elling Soelberg hos Sig beholt, och iche betalt Elling Olsen huerKen de 2 Rdr: 2 march ey Heller de 8 march for tvende aars Løn,

Huorfore Kiendis for Rett at bemelte Elling Soelberg bør betale de resterende 3 Rdr: 4 march tillLige med 4 march i forvolte Processis omKostninger tilsammen 4 Rdr: 2 march huilchen hand tildømmis till Elling Olsens Formynder Ole Magnesen at betale inden femten dage under nam och Exsecution eftter Loven,

Derimod bør Ole Magnesen paa hans MyndLings Veigne Lefvere dend Graa Kofte, som Elling Olsen førend schifftet blef holdet, schall Være gifvet, till Elling Soelberg, saasom Soelberg nu for Retten fra gaaer dend gafve.

Mons Ellingsen Revem Hafde Ladet Stevne Knud Mæle eftter forige tiltale och at efterKomme dend Kiendelse som Sist afvigte Høste ting d/en 24 Novembr/is gifven er.

Knud Mæle mødte for Retten och sagde at hand iche er Citanten noget schyldig

1712: 20b

Men at Mons Ellingsen ham er schyldig 11 Rdr: paa mellem hafvende arbeide, Huor hand Ved Contra Stevning till neste ting hannem Vill tilltale till huilchen ende hand begierede opsettelse; Afsagt.

Sagen udsettis till førstholdende Sommer ting, at Knud Mæle imilLer tijd dend paaberaabte Contra Stevning Kand udstæde, och foreleggis hand samme tijd at efterLefve dend paa sist holdende Høste ting ergangne Kiendelse, saa fremt da ey dom schall Vorde afsagt,

Høyædle och Welbaarne H/er/r Stifttbefalingsmandens forslag pestVagten angaaende blef och dette schibberedis almue foreholt, som sig ærKlerede paa samme maade som Hossangers schibberede

Dend forige Constitueret Foget Laaed i Retten indgifve et Register paa Huis schatter som pro Anno 1711 endnu ubetalt udestaaer som for Retten blef opLæst, befunden Rigtig och paaskrefven och forseigLet hannem extradeheret.

Anno 1712 d/en 29 Febr/uary blef holdet et almindeligt Vaar Restantze schatte och Sage ting paa tingstedet Arne udj Arne schibberede med bemelte schibberedis almue nærVærende dend Constitueret Foget Mons/ieu/r Daniel Warner Raunsberg, hans Constitution blef opLæst och for Almuen Kundgiort, Bonde Leensmanden Børge Selvijgen, och eftterschrefvne Laurettismænd, Gregorius Lij, Erich Almoes, Magne Arne, Knud Berge, Lauritz Stavnæs, Tøris Arne i steden for Mons Helle, Niels Seim, och Niels Angeltvedt

Och blef da læst

Høyædle och Welbaarne H/er/r Stifttbefalingsmandens order till fogden af 9 Febr/uary om Hvad Titul een Hver schall gifve deris Excellence Baron af Løvendall.

Erich Joensens bøkell seddell till ham af Johannes Brøgger d/en 4 Decembr/is 1711 udgifven paa een half Løb Smør udj gaarden Arne

Niels Andersens schiøde d/en 19 Febr/uary 1712 udgifvet af Johannes Øfstemielde till hannem paa 18 marKer Smør, tolf Kander malt och een fierden deell huud udj gaarden Helle

Johannes Øfstemielde Leensmand udj Mielde schibberede Laaed fredLyse *schovne gaardene Stanghelle, Helle, Wæaa, BuKesteen, Korstad, och Dovig tillhørende, saa at een Hver efterdags eentholder sig fra uden samtyche der udj at Hugge och nefver fleKe under dend Straf som Loven ommælder.

Høyædle och Welbaarne H/er/r Stifttbefalingsmandens forslag PestVagten angaaende blef och foreholt almuen, Huor paa de sig ærklerede at de een Hver for Sig for Hvert ætmaall (døgn) de ellers schulle holde Sagten Vill gifve tolf schilling, Huor med de underdanigst formeente ØfrigHeden schulle Være Vel tillfreds, formedelst dend besvær de hafver med flötning och Soldater hold.

Ole Hoele hafde Ladet Stevne Marcus Hoele efter forige tiltale;

Marcus Hole mødte for Retten och sagde at dend paastevnte Stue har fuldt begge dem som Jorden och gaarden Hafver haftt, till fællis brug ofver 120 aar, paastaaed der nest at Stuen och Stedet maatte besigtigis da det efter hans formeening schall udfindis at Hand iche er plig-[tig] till enten at udLøse eller Lade sig udLøse, men at dend efterdags som saa Lang tijd tillforn, bør Være till gaardens fællis brug och nytte for dem och efterKommerne

Afsagt

Efter Contrapartens Marcus Holes paastand, som befindis grundet paa Lovens 1 bogs 16 Cap/i/t/ul/ udsettis Sagen till LouLig eftergransch-

1712: 21

ning \och/ besigtigelse paa aastedet, da der schall Vorde dømt huis Lou och Rett medfører.

De Sager imellem Ole RomsLoe och hans grande Erich Knudsen RomsLoe, Gaf Ole *Romsle till *Kiendte imellem dem at Være forLigte, huorfore de och her Ved ophæfvis.

Welædle och Welbyrdige H/er/r General Major de Hein Laaed Læse en till ham af Cort von Lybech udgifven obligation daterit Bergen d/en 1 May 1710 paa Capital 1998 Rdr: i Croner, Huorfor och till forsiKring Var pantsadt dend hannem tillhørende Mølle med ald dends tilliggende i Store SandVigen i Arne schibberede beliggende.

Dend Constitueret Foget Peder Jensen Smith Laaed i Retten indgifve et Register eller Specification paa huis skatter pro Anno 1711 ubetalt er udestaaende, som blef opLæst befunden Riktig, paateignet och forseigLet igien till ham Lefveret.

Anno 1712 d/en 18 Mart/ij blef holdet et almindeligt Vaar *Sage (skatte) Restantze och Sage ting paa gaarden Møllendal med Schiolds schibberedis almue nærVærende Høyædle och Welbaarne H/er/r Stifttbefalingsmanden Andreas Undall, dend Constitueret Foget Daniel Raunsberg, huis Constitution af 27 Jan/uary 1712 blef Læst, Bonde Leensmanden Lauritz Dyngeland, och efterschrefvne Laurettismænd, Anders Madthop Mogens Houge, Jacob BratLand, Niels SteensViig, Elias Rible, Tore BratLand, Niels Store Tvedt, Mons Lille Tvedt,

Der nest blev Læst

Dend Kongl/ig allernaadigst schatte forordning pro Anno 1712 de dato 29 Decembr/is 1711
Høyædle och Welbaarne H/er/r Stifttbefalingsmandens Befaling til fogden af 9 Febr/uary 1712
om Hvad titul een Huer schall gifve deris Excellence General och Baron af Lovendal, som noget
hos ham har at andrage.

Ole Olsens Algerøens Kiøbebref till Mons Larsen SæVigen de dato 1 Octobr/is 1711 paa et half
pund Smør och 1/12 deell huud udj gaarden Seevigen i Schiolds schibberede.

Ole Olsens *Alfgerøens schiøde till Lars Monsen Byenæs de dato 1 Octobr/is 1711 paa 18
MarKer Smør een ottendeell huud med bøxel udi dend gaard SøeViig udj Schiolds schibberede
udj Nordhorleen.

Ole Olsens Algerøens schiøde till Rasmus Steffensen *Hammerland de dato 1 Octobr/is 1711
paa et half pund Smør och een ottendell huud udj gaarden HammersLand i Schiolds schibberede
beliggende.

Høyædle och Welbaarne H/er/r Stifttbefalingsmandens forslag angaaende pestVagtens holdelse
Ved Lærøen blev och almuen foreholt, huor paa almuen sig ærKlerede at de gierne een huer for
Sig Vill gifve 12 s/chilling for Hver ætmaall (døgn), de ellers skulle holde Vagt.

Bonde Leensmanden Lauritz Dyngeland hafde efter Fogdens befaling Stevnt Thomas
Gierringen formedelst hans uschiKelig forhold udj gierning och ord paa Høste tinget i och uden
tingstuen paa gaarden Hoope sist afvigte, till Vidne der om Vare Stevnte Salomon BirKeland
och Hans Schoge

Thomas Gierringen blev trende gange paraabt men mødte (ikke)
Stevne Vidnerne Jens Mittu een bosiddende Mand och Ole Arnesen tiennende Hos
Leensmand afhiembLede Stevnemaalet med eed och oprachte fingre at de for tre uger siden har
Stevnt Thomas Gierringen for denne Sag till dette ting och talt med ham for hans bopæll
Salomon BirKeland aLagde hans eedlig forKlaring om at Ville Vidne hans

1712: 21b

Sandhed och forKlarede at nest afVigte høste ting, da Thomas Gieringen Var paa tinget och
inne udj tingstuen, Var hand druKen, och da hand af schafferen Jens Mitthou, och Niels
Halfversen blev ført ud af tingstuen, Slog hand Niels Halfversen eet Slag med Knytte Næven i
ansigtet eller panden och i miller tijd holt ham i haaret, Videre Viste hand iche at forKlare
*Niels *Hal Hans Schoge mødte och for Retten och efter aflagde eed forKlarede det Samme
som det første Vidne, och sagde Sig ey Vide Videre om denne Sag

Citanten beraabte sig paa ydermere Vidner i Sagen,
Afsagt.

Dend begierte opsettelse till at føre flere Vidnisbyrd om denne Sag, beVilgis Leensmanden till
førstholdende ting, imiller tijd foreleggis Thomas *Gierringen \Laugdag/ och Vill Stevnis till at
ærKlere sig imod de Vidner som allerede førte ere, och anhøre deris *forKlaringen, som
Citanten achter at føre.

Bonde Leensmanden Lauritz Dyngeland Hafde Ladet Stevne Anders Søvig formedelst for tilig
barne aufLing før deris bryllup.

Anders Søvig blev trende gange paraabt men mødte iche;

Stevne Vidnerne Jens Mittu och Niels Halfversen mødte for Retten och med eed och opragte fingre afhiemlede Stevnemaalet at de har Stevnt ham LouLig med tre ugers Varsell for hans bopæll,

Afsagt.

Anders Søviiig foreleggis till første ting at møde och suare for Sig, saa fremt da ey schall Vorde dom afsagt.

Bonde Leensmanden Lars Dyngeland hafde Ladet Stevnt Lars Nordaas at Lide dom for fortilig barne aufLing med hans Hustrue,

Lars Nordaas blev trende gange paaraabt men mødte iche;

Stevne Vidnerne Jens Mittu och {och} Povel *Aaase hafde efter beretning Stevnt Lars Noraas, men det siste Stevne Vidne mødte iche

Afsagt.

Lars Nordaas Vill bevijis Louligen at Være Stevnt, forinden nogen Rettergang imod ham bør Stedis.

Bonde Leensmanden Lauritz Dyngeland hafde Ladet Stevne Ellen Olsdaatter formedelst begangen Lejermaall med Jacob Sørensen.

Ellen Olsdaatters Fader Ole Nielsen mødte for Retten och tillstaaed hindis forseelse och at hun derfor har udstaaet KirKens disciplin;

Leensmanden paastaaed dom efter Loven,

Och blev da saaledis dømt och afsagt.

Det befindis at Ellen Olsdaatter udj Løsachtighed har aufLet och født barn med Jacob Sørensen, Huor fore Hun tilldømmis efter Lovens 6 bogs 13 Cap/i/t/ul/ 1 Art/icul at bøde tolf Lod Sølf till hans Kongl/ig Mayestet, huilche hun tillfindis inden fenten dage at udrede och betale, med mindre hun Vill Være dend Straf undergifven, som bemelte Lovens Art/icul befaler.

Dernest blev foretaget eftterschrefvne Sager

David Marcusen Contra H/er/r Assessor Wilhelm Hansen;

Christen Biering mødte paa H/er/r Assessor Hansens Veigne och begierede dilation till først holdende Sommer ting, saa som Hand forventer nogLe afbevisLigheder fra Kiøbenhafvn.

Mons/ieu/r Niels Bagge mødte paa David *Marcusus Veigne, och formeente at ey nogen Videre opsettelse schee *børd, efterdi Her i Retten er frem Lagt tillstreKelig bevijs; och foruden Hvis (det som) frem Lagt er producerede Mons/ieu/r Afflechs Fuldmagt till Casper Diderichsen Junghans daterit London d/en 12/23 Sept/embris 1709 och Mons/ieu/r JunchHansis Fuldmagt till David Marcusen daterit Bergen d/en 9 Jan/uary 1710, och som David Marcusen i Respect till H/er/r Assessor Hansens och hans gode Kieristis schrifvelse forLengst har fornøyet Mons/ieu/r Afflech eller hans beschichet Fuldmegtig dend fulde fordring och der imod indtill denne tijd forventet betaling, da schulle hand

1712: 22

formeene huilchet hand och paastaaer at nyde VedbørLig interesse fra forfalds tijden

Och blev da herom saaledis Kiendt och afsagt.

Christian Frorop hafver paa Hiemreisen med det hannem anfortrode danske *octroyerede (Norsk Hist. Leksikon: Oktroi - i dansk-norsk rettspråk vanlegvis brukt om ei kontrakt mellom staten og eit privat selskap. Bevilling/privilegium) compagnies schib fra *Ostindindien

(Ostindien) Ved *Caput bonæ Spei* af Johan Afflech annammet een deell Ostindische Vare, {for} huilche hand eftter hans Revers d/en 11 \ Febr/uary / *Veteri (truleg betegnelse for den julianske kalender) eller 22 dito *novo Stylo 1706 (Det same som: Stila Nova = Ny stil, som betegner den gregorianske kalender) bereigner till dend Summa 550 Rdr: huilche hand forbiuder Sig at tilsvare tillige med dend halfve gevinst, som hand der ofver Kunde beKomme; Otte dage eftter hans hiemKomst till Kiøbenhafvn er bemelte Christian Frorop Ved døden afgaaen; Da hand nu Ved døden Var afgaaen hafver hans EftterLatte Enche H/er/r Assessor Wilhelm Hansens itzige {Kieriste} Kieriste baade paa Capitalen saa och gevinsten Ladet betale een dell saa at der endnu paa betalingen for Hofvet Summen och gevinsten schall eftter de paa begge sidder frem Lagde brefve restere dend summa 320 Rdr;; For denne summa tilltaler David Marcusen H/er/r Assessor Wilhelm Hansen, som siden har faaet Capitain Frorups EnKe till æchte, for der for at nyde betaling; der imod gjør H/er/r Assessor Wilhelm iche nogen særdelis indsigelse, uden nu saavell som till høste tinget d/en 9 Octobr/is 1711 begierer opsettelse; Men eftterdi saadan ophold strider mod Lovens 1 bogs 5 Cap/i/t/ul/ 8 Art/icul, och Citanten bevijser *fodringens (fordringens) Rigtighed i alle maade baade med Capitain Frorops Revers saa och {Hans} \Frrops/ EnKis eller H/er/r Assessor Wilhelm Hansens Kieristis och hindis Fuldmegtigis Jens Jensens Missiver som udj Acterne ere tillførte; och Madame Helene Hansens eftter hindis forige Kieriste {Kieriste} har Vedtaget at arfve och gielde; Thij dømmis och afsigis for Rett at H/er/r Assessor Wilhelm Hansen bør betale de resterende 320 Rdr: Huilche Hand tilfindis at betale inden femten dage her nest eftter under adfærd eftter Loven; Processens omKostning betaler H/er/r Assessor Wilhelm Hansen till David Marcusen med 4 Rdr: under Lige adfærd som melt er.

Giert Lorentzen Strandiger i Bergen Stevner Jacob NatLand till at betale 2 Rdr: 1 march for een *tønd 6 schilling *Søll (sild?) Stevne Vidnerne Lauritz Dyngeland och Niels Halfversen afhiemlede med eed och oprachte fingre at de har Stevnt ham tre uger siden for denne Sag till dette ting, men som hand iche mødte thi blef

Afsagt.

Jacob NatLand foreleggis till første ting at møde och svare for Sig.

Johan Povelsen Lader Stevne {Johan} \Hendrich/ Kohrs till betaling for 6 Rdr: 6 s/chilling samt refundere Processens beKostning

Hendrich Kordtz mødte \iche/ eftter trende gange paraabelse,

Stevne Vidnerne Joen Grime och Ole Arnesen mødte for Retten och forKlarede at de i torsdags otte dage har Stevnt Hendrich Kohrs for hans boepæll;

Jens Pedersen Mødte paa Johan Povelsens Veigne och frem Lagde hans {Stev} Reigning daterit Bergen d/en 18 Mart/ij 1712

Afsagt.

Hendrich Kohrs foreLeggis ey at svare till Sagen, saa som hand ey er LouLig Stevnt, huilchet dog schee bør førend nogen Rettergang imod ham Kand tilladis

Dend forige Constitueret Foget Peder Jensen Smith Laaed indgifve

1712: 22b

(indgif-)*Ve een specification eller Register ofver huis skatter, som pro Anno 1711 endnu hos almuen i Schiold schibberede ubetalt udestaaer, som for Retten blef oplæst, confereret rigtig befunden, och till dend ende paaschrefven och forseigLet hannem igien tilstillet

Anno 1712 d/en 30 Mart/ij blef holdet et almindeligt Vaar Restantze, schatte och Sage ting paa gaarden Bildøen udj Sartor schibberede med bemelte schibberedis almue, nærværende dend Constitueret Foget Daniel Raunsberg, huis constitution af deris Excellence General Gouverneur och general en Cheff Baron af Løvendal dend 27 Jan/uary 1712 udferdiget blef Læst; Bonde Lensmanden Niels Andersen Bildøen, och eftterschrefvne Laugrettismænd Niels Schove, Niels Arefjord, Aamund Foldnæs, Ifver Landro, Aadne Schove, Jacob Tysøen, Niels Foldnæs och Ingebret Toftten;

Och blef da eftterschrefvne Læst

Kongl/ig Mayestetz allernaadigste skatte forordning pro Anno 1712 daterit Jegersborg d/en 29 Decembr/is 1711

Høyædle och Welbaarne H/er/r Stifttbefalingsmandens Befaling till Fogden Mons/ieu/r Daniel Raunsberg de dato 9 Febr/uary 1712 af indhold at ingen maa understaae Sig udj deris brefve memorialer och supplicationer at gifve H/er/r Baron Løvendal Titul af Høye Excellence

Høye ædle och Welbaarne H/er/r Stifttbefalingsmandens order till dend Constitueret Foget Mons/ieu/r Daniel Raunsberg under dato 22 Mart/ij 1712 om at Lade *Kundgiør; at Alle een Hver, som Kunde Hafve Lyst for betaling at tienne hans Kongl/ig Mayestet till Søes eller paa *floden (flåten), sig schall indfinde hos Welbaarne H/er/r Stifttbefalingsmanden i Bergen, och der om deris maanets penge foreenis

Høyædle och Welbaarne H/er/r Stifttbefalingsmandens forslag pæstVagten angaaende som forhen i Protocollen Folio 13 findis indført, blef och dette schibberedis almue foreholt; Hvor paa almuen Svarede och sig ærklerede at de heller *een (end) gierne een Hver for Sig udj schibberedet Ville, som de andre schibbereders almue for Hver dag och natt naar Vagten dem Kunde tilfalde, godvilligen betale 12 schilling danske, *taKende (takkende) øfrigheden for denne omHu for almuens Lettelse;

Biscopens Magister Niels Smeds bœxell seddell daterit Bergen d/en 2 Decembr/is 1711 till Lauritz Nielsen paa 1/4 part udj gaarden Knapschou udj Sartor schibberede beliggende.

Magister Erich a Mønneken Rector Scholæ Bergensis hans byxelseddell de dato 20 Novembr/is 1711 till Peder Endresen paa et Spand Smør udj gaarden Hamre i Sartor schibberede beliggende

Axel Morchs byxelseddell under dato 14 Mart/ij 1712 till Tosten Hansøn paa et pund och Sex marKer fischis Leje udj gaarden KaarVigen i Sartor schibberede beliggende.

1712: 23

Cicelle Niels Jensens byxell seddell under dato 7 Novembr/is 1711 till Knud Ellingsen Eide paa 21 march fischis Leje udj gaarden Eide udj Sartor schibberede beliggende

Marthe Giedangers byxel seddell de dato 15 Jan/aury 1712 till hindis Søn Engell Olsen paa 18 narch Smørs Leje udj gaarden Giedanger i Sartor schibberede beliggende

Anna Mittveds byxelseddell de dato 14 April/is 1711 till Willum AlVersen paa 1/6 part udj dend Laxe Vaag Ertsholm Kaldet i Sartor schibberede beliggende.

Bonde Leensmanden Niels Andersen Bildøen Stevner Ole HummelSund och Michel Michelsen at Lide dom fordi de eftter drengen bemelte MiKel Michelsen(s) \foregifvende/ forLeden aar høst eftter tinget Var holdet schall hafve fundet et schrin i Søen ReKende med tvende punge penge udj och det dult hafver, och uden enten at gifve det tillKiende for Øfrigheden eller Lade det Lyse till tinge

Ole HummelSund mødte for Retten och svarede till Sagen, at hand iche har som foregifvis, fundet det ommelte schrin och penge och at hand er uschylidig udj denne ham tillagde urigtig beschylnding

Drengen MiKel MiKelsen blef trende gange paaraabt men mødte iche;

Stevne Vidnerne Vincentz Hamre och Thomas *Skade mødte for Retten och med eed och opragte fingere afhiemLede at MiKel MiKelsen er LouLig med fiorten dagis Kald och Varsell Stevnt till dette ting for denne Sag och at de talte med ham self paa gaarden Bache huor hand hos Anders der boende nu tienner;

Afsagt,

Michel Michelsen foreLeggis Laugdag till førstholdende ting, Huor Ole HummelSund och har at møde.

Eftter trende gangis paaraabelse indfant sig ingen, som ærbød Sig at Ville gaae i Rette. Dernest fremKom

Ole Simonsen som for Retten Loed Læse Biscopens Magister Niels Smeds till hannem udgifven byxelseddell de dato 4 Decembr/is 1711 paa een fierde part i gaarden Knapschou i Sartor schibberede i Nordhorleen beliggende

Dend Constitueret Foget Peder Jensen Smith indgaf et Register ofver de pro Anno 1711 Hos almuen udestaaende schatter, som for Retten blef oplæst befunden Rigtig och paateignet hannem igien Lefveret.

Anno 1712 d/en 1 Aprilis blef eftter Welbyrdig H/er/r Laugmand Niels Knags begier och paastand af Bonde Leensmanden Ole Honnesdall, \Hover och Niels Alver/ Ole Midgaard, Ole Klefvedall, Thomas Øfstegaard Gaarden Tvedt, som Ole Tvedt eftter hans byxelseddell som een Leiglending har brugt udj 47 aar, till Huilchen H/er/r Laugmanden nu er ejere, besigtiget, och dends *brystfeldiget Vurderet saaLedis som følger och i Ole Tvedts tilKaldelse och nærværelse till aaboed anseedt:

1 En Sengebue af timmer opsadt med bielKer udj dog uden Lem, med een børre och schab som nagelfast er, der udi schulle Være tvende Vinduer, men det eene er borte i Huis Sted Vill forschaffis er nyt som med ald tilbehør Vill Koste 3 march det andet feiler tvende ruder som Vill betalis med 4 s/chilling,

2 En derhos Staaende Liden Klefve med een der udi nagelfast forefunden *byrre och schab;

3 En Røgestue med een Seng benKer och forsæde, som ere nagelfast

1712: 23b

Sampt et bord som alt er gaarden tilhørende;

4 En Liden Madboe med Lem ofver;

5 Et ildhuus;

6 Et Vædhuus af stander Verch;

Disse Værelser som melt er findis alle under et tag, som \med/ 24 Waager Næfver och tilhørende torf, ny torfveholder i Steden for de gamble som findis gansche forraadnet rundt omKring, KroKer och bordtag paa begge ender Vill forsees, och Koster i alt at reparere 6 Rdr:

7 En Løe som befantis saa brystfeldig, at dend Syndere side med tag och alt Vill aldeelis nedbrydis och nedtagis och igien opsettis Och om endschiønt een deell af det gamble tømmer nefver bord och sperrer igien Kand brugis, saa Vill dog reparationen med een deell ny tilfang och arbeidsLøn Koste 6 Rdr.;

8 En floer som med Torfvehold KroKer nefver och een Rende Vill forsees paa siden der af ere tvende faare Klefver som aldeelis ere {ned}\for/faldne och forraadne och bør igien repareris och giøris Løn for, och bereignis da florens och disse tvende faare Klævers reparation till 3 Rdr.;

9 Et Lidet paa bøen Staaende Smaale huus, som aldeelis Var nedfalden och igien af ny burde opsettis; Men som der fantis et Lidet huus som Ole Tvedt self hafde opsatt, och fattige folch hafde haftt deris tilhold udj, och Ole Tvedt tilbød at det i Steden for det nedfaldne Smale huus Ved gaarden maatte forblifve, Huor med JordEjeren Var fornøyet, thi blef paa Smaale huuset ey nogen aabod giort men det hafver der Ved sit forblifvende;

10de Har der af Alders tijd Værit paa gaardens grund et Nyste af timmer opsat gaarden tilhørende; Men som Ole Tvedt efter egen tillstaaelse nedbrød samme Nyste det aar 1702 da dend ulyKelig ildebrand Bergen ofvergich, och det bort solde, Thij bør Ole Tvedt svare och betale JordEjeren 10 Rdr: i penge till et andet Nystis opbyggelse, som uomgiengelingen bør Være Ved gaarden,

Och beløber da dend gansche *aabot (åbot) sig saaledis som specificeret till dend summa 25 Rdr: 3 march 4 s/chilling

11 Befantis et qværne huus som gaarden er tilhørende och dend følge bør, men som qværnen och qværne Redschabet er Ole Tvedt tillhørende, thi tilbød hand Jordejeren det i betaling paa aabodet for 4 Rdr: som Jordejeren Vedtog til dend ende at qværne Redschabet med qværne huuset Kand blifve Ved gaarden;

Detsforuden fantis paa gaarden 1 tylt och 10 StyKer timmer, samt een tylt bord, saa velsom och fem Kipper nefver, Och desforuden een deell gammel nefver, huilchet alt Ole Tvedt har opKiøbt der med gaardens huuse at forbedre, huilchet jord ejeren efter Ole Tvedts tillbydelse i Lige \maade/ antog till afKortning paa *aabedet, och derfor blef Vurderet som følger, nemLig dend een tylt och 10 StoKer timmer á 1 march StoKen 3 Rdr: 4 march; En tylt bord 2 march, de{n} fem Kipper Nefver á Kippet 1 march 8 s/chilling er 1 Rdr: 1 march 8 (sk), \och/ dend anden gamble nefver for 2 march; derfor naar alt dette som Welbyrdig H/er/r Laugmanden i betaling har antaget Vorder fradraget, blifver tillbage igien 15 Rdr: 5 march 12 (sk) som Ole Tvedt paa gaardens aaboed till husenis reparation blifver schyldig och bør tilsvare till dessens afbetaling tilbød Ole Tvet 2de hornet Kiør Rød (av farge) á StyKet 4 Rdr: er 8tte Rixdaler, 1 sort dito for 4 Rdr: Et hors (hest/hoppe) 2 Rdr: samt 6 Waager Korn á 2 march 2 Rdr., Huilchet alt H/er/r Laugmanden i betaling antog och annammede.

Anno 1712 d/en 2 Aprilis blef Retten af mig tillige med de af Fogden

1712: 24

der till beskikede Laugrettismænd nemLig Johannes Tuenæs, Siur Garnæs, Tørris Arne, Magne Arne, Niels Yttre Sognstad, Johannes Tvedten, Ifver Tvedten och Mons Helland, Huor om Ole Hole fremlagde Fogdens befaling daterit Bergen d/en 26 Mart/ij 1712 administreret paa gaarden

eller Aastedet Hole i Arne schibberede efter Contrapartens Marcus Holis paastand paa det ordinaire Vaarting sistLeden d/en 29 Febr/uary och dend der paa fuldte Rettens Kiendelse;

Till Huilchen tijd Ole Hole Hafde Ladet Stevne Marcus Hole till enten at gifve eller tage penge for dend paa gaarden Staaende Stue och hos Staaende ildhuus Huor udj de begge Huer for dend Halfve part ere berettigede och Odels Ejere saa Vel som udj bemelte bygningers under Liggende grund;

Parterne mødte for Retten Marcus Hole paa dend eene och Ole Hole paa dend anden side och blef med Huer andre om denne deris tvistighed foreenet saaLedis: at Marcus Hole beholder dend paastevnte Stue och ildhuus med underLiggende grund Hans saavelsom och Ole Holes deel for Sig och sine Arfvinger till odell och ejendom; Der imod betaler hand till Ole Hole for hans 1/2 andell som hand tillforn i bemelte Stue och ildhuus och underLiggende grund ejed hafver, saa vel som och Processens omKostninger femten Rixdaler i Reede penge, detsforuden schall Ole Hole Hafve frihed paa fellis Toftte, som Ham af Marcus Hole och SamptLige Laurettismænd blef udvist, at opbygge sig et nyt Ildhuus till Hans fornødenhed i Lengde och brede, som det gamle ildhuus, Hvilchet de till denne tijd har Haftt till fællis brug, Imiller \tid/ och indtill {schall} Hand Kand faae det ny ildhuus opbyggt, schall hand ubeHindret som tillforn med Marcus Hole det gamle ildhuus bruge,

Afsagt:

Dend imellem parterne for Retten indgaaet godVillig och Venlig foreening och forlig Stadfestis i alle maade; Huor efter Marcus Hole bør fra denne dag och efterdags beholde baade hans egen Halfve deell saa \och/ Ole Holes anden Halfve \del/ udj Stuen och Ildhuuset med underLiggende grund till Stedtze Værende odell och ejendom for ham och hans arfvinger, Der imod tilfindis hand till Ole Hole at betale de der for udLovede 15 Rdr: inden dend tijd och under dend *adffærd som Loven om mælder; Ole Hole, som saaledis har sluppet een deel af Hans odels jords tilliggende, bør der imod ubehindret af Marcus Hole och hans arfvinger {beholde} till Stedse Værende odel och ejendom beholde dend hannem af gaarden Holis fællis udVijste tomt for der paa at opsette eet nytt ildhuus, Imiller tijd och indtill det scheer bruger hand det gamle ildhuus tillige med Marcus Hole;

Och schall saa snart det enten af een eller begge parterne begieris, dette gifvis dem beskrefven under haand och Seil till efterrettelighed for efterKommerne.
